

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: archeologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Warszawski

Data przeprowadzenia wizytacji: 26-27 lutego 2020 r.

Warszawa, 2000

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	16
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	21
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	24
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	28
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	31
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	34
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	39
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	41
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	44
5. Załączniki:	46
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	46

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr hab. Violetta Wróblewska, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Marek Wilczyński, ekspert PKA
2. dr hab. Marcin Ignaczak, ekspert PKA
3. Katarzyna Ostrowska, ekspert PKA ds. studenckich
4. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku archeologia prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2012/2013, przyznając ocenę pozytywną. Była to ocena instytucjonalna obejmująca działalność Wydziału Historycznego.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z m.in. autorami raportu samooceny, członkami zespołów zajmujących się zapewnianiem jakości kształcenia, pracownikami biura karier, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, realizację praktyk, pomoc osobom z niepełnosprawnościami, przedstawicielami Samorządu Studenckiego, kół naukowych, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	archeologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	archeologia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	nie dotyczy	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– Epoka kamienia i epoka brązu, – Od wczesnej epoki żelaza po okres wędrówek ludów, – Średniowiecze i nowożytność, – Archeologia Bliskiego Wschodu, – Archeologia Egiptu i Nubii, – Archeologia Grecji, – Archeologia Rzymu, – Archeologia Dalekiego Wschodu i Nowego Świata, – Bioarcheologia i archeologia środowiska.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	262	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2734	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	94 ECTS	

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	154,5 ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	117 ECTS	

Nazwa kierunku studiów	archeologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{3,4}	archeologia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Nie dotyczy	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– Archeologia cyfrowa, – Archeometria, – Człowiek-przestrzeń-środowisko, – Humanistyczny warsztat badawczy archeologa	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	84	37
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1320	960
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	64 ECTS	45 ECTS

³W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁴Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	112 ECTS	113,5 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	88 ECTS	79,5 ECTS

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kształcenie na kierunku archeologia na Uniwersytecie Warszawskim (dalej jako UW) wpisuje się w misję i cele rozwoju Uczelni. Uniwersytet, dążąc do tych celów, ma na względzie misję obejmującą cztery elementy: (1) jedność nauki i nauczania; (2) zapewnienie dostępu do wiedzy i nabywania umiejętności wszystkim tym, którzy mają do tego prawo; (3) kształtowanie takich elit Rzeczypospolitej, które będą w swej działalności posługiwać się *Imperio rationis*, a nie *ratione imperii*. W ten sposób mają być rozwijane umiejętności współpracy niezależnie od różnic politycznych, ideowych i wyznaniowych; (4) syntezę wartości uniwersalnych i lokalnych, a więc uczenie, jak łączyć to, co globalne z tożsamością kulturową regionów. Misja ta realizowana jest z uwzględnieniem długotrwałych celów programowych odnoszących się do trzech obszarów: nauczania, nauki i uniwersytetu w swoim otoczeniu.

Zgodnie z założeniami misji kształcenie na kierunku archeologia pozostaje w ścisłym związku z zadaniami badawczymi realizowanymi w Uczelni, zapewniając wykształcenie ogólne archeologiczne na I stopniu studiów, zaś na drugim stopniu studiów, przez zindywidualizowanie kształcenie odwołuje się do relacji mistrz-uczeń. Cele kształcenia są zgodne z dyscypliną archeologia, do której został przyporządkowany kierunek, i powiązane z działalnością badawczą prowadzoną w ramach tej dyscypliny od paleolitu aż po nowożytność, obejmującą swym zasięgiem kraje Europy (ze szczególnym uwzględnieniem terenu obecnej Polski), szeroko pojmowaną strefę śródziemnomorską i tereny pozaeuropejskie (zwłaszcza kontynent amerykański), gdzie prowadzone są badania w oparciu o wykopaliska.

Koncepcja kształcenia na studiach pierwszego stopnia kierunku archeologia prowadzonym w Instytucie Archeologii UW jest podporządkowana założeniu, iż wiedza teoretyczna na temat różnych epok i kultur w ramach archeologii powszechnej jest przekazywana tak, by absolwent był przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia i umiał świadomie, zgodnie z własnymi zainteresowaniami naukowymi, wybrać odpowiednią specjalność. Jednocześnie, dzięki zajęciom wdrożeniowym czy pracom dyplomowym o charakterze aplikacyjnym, może zaznajamiać się z procedurami realizacji badań naukowych finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Program studiów na kierunku archeologia na studiach zarówno pierwszego jak i drugiego stopnia umożliwia studentom pozyskanie wiedzy w sposób stopniowy i równomiernie rozłożony w czasie, a także nabycie konkretnych umiejętności i kompetencji społecznych.

Pierwszy rok ma na celu zapoznanie się studentów z nową dziedziną nauki, jaką jest dla nich archeologia, dlatego program zajęć dla wszystkich jest w całości obowiązkowy. W II semestrze I roku – poza kontynuacją zajęć wprowadzających – student zaczyna podejmować decyzje odnośnie do wyboru dalszej ścieżki/profilu kształcenia. Drugi rok to nauka zagadnień specjalistycznych, czyli kształcenie w obrębie wybranego profilu/ścieżki. Dominującą część stanowi profil/ścieżka obowiązkowa, tzw. akademicko-naukowa, reprezentowana przez 9 podstawowych specjalności. Studenci zobowiązani są do wyboru 2 spośród nich. Uzupełnieniem ścieżki akademicko-naukowej są trzy profile/moduły: techniczno-metodyczny, technologiczno-badawczy oraz prawno-społeczny. Ponadto w programie

pojawia się grupa zajęć obowiązkowych: języki, muzealnictwo, metodologia i zajęcia ogólnouniwersyteckie. Trzeci rok stanowi kontynuację kształcenia z II roku i doskonalenia umiejętności. Studenci skupiają się na realizacji zajęć z wybranych przez siebie ścieżek.

Studia II stopnia umożliwiają kontynuację i kształtowanie swojej ścieżki edukacji, wprowadzając także umiejętność tworzenia i prowadzenia własnego projektu badawczego, doboru odpowiednich narzędzi badawczych, metodologicznych, czego zwieńczeniem jest praca magisterska. Program jest dostosowany do kompetencji absolwentów studiów I stopnia i umożliwia wybór ścieżek/profilu kształcenia. Jego istotnym elementem są także zajęcia związane z procesem wdrożeniowym przygotowywanych prac dyplomowych, mające stanowić odpowiedź na zapotrzebowania społeczno-gospodarcze. Ponadto studenci wybierają konwersatoria w obrębie indywidualnych ścieżek kształcenia z zakresu: archeologia cyfrowa, archeometria, człowiek – przestrzeń – środowisko oraz humanistyczny warsztat badawczy archeologa.

Celem studiów drugiego stopnia jest wykształcenie absolwenta gotowego do wykonywania zawodu archeologa, to jest samodzielnego prowadzenia badań terenowych i naukowego opracowania ich wyników. Koncepcja kształcenia obejmuje także przygotowanie w zakresie zarządzania w archeologii, rozumianego jako organizacja procesu badawczego i zarządzania projektami przy jednoczesnym wprowadzeniu podstaw działalności gospodarczej i komunikacji społecznej. Taka koncepcja kształcenia odpowiada potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego i przygotowuje absolwentów do podjęcia pracy w urzędach konserwatorskich oraz muzeach.

Program studiów prowadzony w Instytucie Archeologii UW posiada pozytywne opinie instytucji zewnętrznych. Zostały one pozyskane na etapie projektowania programu. Zmiana programu nauczania dokonana w 2019 r. była konsultowana z Państwowym Muzeum Archeologicznym, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie, Instytutem Archeologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i z Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Tworzenie programu studiów zostało także poprzedzone konsultacjami z nauczycielami akademickimi oraz studentami, a rezultaty zostały zawarte w ankietach.

Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, z ogólnoakademickim profilem studiów i odnoszą się do dyscypliny naukowej archeologia. O ile sposób sformułowania efektów uczenia się na studiach drugiego stopnia odpowiada poziomowi określone w charakterystykach poziomu 7 PRK, to na studiach pierwszego stopnia nie jest on zgodny z poziomem 6 PRK, zakładając osiągnięcie przez studentów efektów w kategorii wiedza na poziomie podstawowym, a nie zaawansowanym. Rekomenduje się więc dostosowanie sposobu sformułowania kierunkowych efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia do sformułowań na 6 poziomie PRK oraz studiów drugiego stopnia do sformułowań na 7 poziomie PRK.

Efekty uczenia na pierwszym stopniu studiów zakładają nabycie ogólnej wiedzy o miejscu archeologii w systemie nauk humanistycznych, z uwzględnieniem jej specyfiki przedmiotowej i metodologicznej oraz znajomości podstawowych pojęć i terminologii. Studenci mają opanować uporządkowaną wiedzę archeologiczną w ujęciu chronologicznym – od okresu paleolitu aż po nowożytność, przy jednoczesnym poznaniu podstawowych zagadnień z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, instytucji nauki i kultury. Efekty uczenia się zakładają także poznanie kierunków rozwoju archeologii przy jednocześnie nabytej wiedzy o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych. Już na I stopniu studiów dużą uwagę przywiązuje się do kształtowania umiejętności oraz kompetencji badawczych i społecznych. Umiejętności dotyczą krytycznej analizy i interpretacji gromadzonych

danych oraz ich syntezy, a także formułowania problemów badawczych i stosowania odpowiednich metod i narzędzi badawczych do ich rozwiązania (zajęcia wdrożeniowe). Specyficzne dla archeologii efekty uczenia się dotyczą umiejętności rozpoznawania różnych rodzajów wytworów kultur archeologicznych oraz prowadzenia prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie trwania prac wykopaliskowych i inwentaryzacyjno-laboratoryjnych. Istotnym zakładanym efektem społecznym jest umiejętność działania w zespole badawczym (również na wykopaliskach), wykazywanie się niezależnością i samodzielnością w myśleniu, odwagą cywilną w wyrażaniu własnych poglądów (zgodnym z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej), przy jednoczesnym szacunku do odmiennych poglądów innych osób.

Efekty sformułowane są w sposób umożliwiający pogłębienie wiedzy, umiejętności i kompetencji na studiach drugiego stopnia. Wymagania stawiane na studiach pierwszego stopnia w zakresie wiedzy z archeologii powszechnej są utrwalane, uszczegóławiane i pogłębiane na studiach drugiego stopnia w obszarze wybranej specjalności, umiejętności warsztatowych oraz kompetencji badawczych w zakresie analizy i syntezy materiałów źródłowych.

Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla studiów pierwszego i drugiego stopnia zakładają nabycie umiejętności w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 dla studiów I stopnia i B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego dla studiów drugiego stopnia.

Efekty na poziomie kierunku są sformułowane w sposób jasny, uwzględniają specyfikę kształcenia. Są mierzalne i możliwe do osiągnięcia przez studentów. Istotnym zastrzeżeniem jest ich zbyt duża liczba i brak ich pełnego wyszczególnienia w sylabusach przedmiotów (na pierwszym i drugim stopniu studiów). Ważne jest, co warto w tym miejscu powtórzyć, ich dostosowanie do charakterystyk PRK, bowiem na pierwszym poziomie studiów nie powinny być one definiowane jako „ma podstawową wiedzę”, lecz pogłębioną. O ile sposób sformułowania efektów uczenia się na poziomie kierunku można uznać za w miarę jasny i mierzalny, to na poziomie poszczególnych przedmiotów można zdiagnozować następujące problemy:

1. efekty uczenia się nie są uszczegółowione dla poszczególnych przedmiotów, a w sylabusie wymienione są jedynie efekty kierunkowe (np. *historia starożytnej Grecji i Rzymu* – wykład);
2. efekty uczenia się są opisane dla danego przedmiotu, ale bez niezbędnych odniesień do symboli stosowanych dla kierunkowych efektów uczenia się (np. *muzealnictwo, konserwatorstwo, popularyzacja archeologii*, wykład; *metodologia archeologii*, wykład);
3. brak odniesień do szczegółowych efektów uczenia się oraz do efektów kierunkowych (np. *antyczne Bałkany* wykład – brak efektów kształcenia; lub *archeoastronomia, czyli dawna wiedza o niebie* wykład – efekty uczenia opisano jednym słowem – „oczywiste”);
4. do formułowanych dla przedmiotu efektów uczenia się przypisanych jest zbyt wiele efektów kierunkowych (np. sylabus zajęć – *archeologia Azji Południowej* zakłada aż 11 efektów kierunkowych w obszarze wiedza, a 19 efektów kierunkowych w obszarze umiejętności);
5. przedmioty *ćwiczenia wykopaliskowe* oraz *ćwiczenia powierzchniowe* nie posiadają właściwie wypełnionych sylabusów, zawierających efekty uczenia się właściwe dla poziomu kształcenia na I i II stopniu studiów.

Nieprecyzyjny sposób formułowania efektów uczenia się na poziomie poszczególnych przedmiotów sprawia, że wiele z nich nie poddaje się weryfikacji, a także w związku z niewłaściwym uszczegółowieniem efektów kierunkowych lub niewłaściwymi odniesieniami do nich, nie służy ich realizacji, a w konsekwencji ocenie, czy studenci te efekty osiągnęli. Rekomenduje się w związku z tym precyzyjne formułowanie szczegółowych efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć w wyraźnym powiązaniu z kierunkowymi efektami uczenia się w sposób umożliwiający ich weryfikację oraz konsekwentne uwzględnianie w efektach przedmiotowych różnicy wynikającej z poziomu studiów (6 i 7 poziom PRK).

Należy również zauważyć dysproporcję w przedstawianiu zakładanych efektów dla zajęć w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji. W wielu sylabusach liczba efektów dotyczących nabywanej wiedzy znacznie przewyższa liczbę zakładanych efektów związanych z umiejętnościami (także badawczymi) oraz kompetencjami społecznymi. Dotyczy to sylabusów zarówno I, jak i II stopnia studiów. W związku z tym rekomenduje się uwzględnienie na poziomie poszczególnych przedmiotów efektów uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁵(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium częściowo spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku archeologia prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim wpisuje się w strategię i misję Uczelni, w której realizowane są badania naukowe w dyscyplinie archeologia, do której prawidłowo został przypisany kierunek. Koncepcja kształcenia i program studiów konsultowane są z nauczycielami akademickimi, studentami, wychodzą one naprzeciw zapotrzebowaniu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją kształcenia i ogólnoakademickim profilem studiów, przewidują one właściwy poziom przygotowania w zakresie kompetencji badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej oraz umiejętności związanych z posługiwaniem się językiem obcym. O ile kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały, to na poziomie poszczególnych przedmiotów panuje znacząca dowolność w ich uszczegóławianiu. Nieuwzględnienie efektów wskazujących na możliwość uzyskania konkretnej wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie poszczególnych przedmiotów wpływa na ograniczenie możliwości prawidłowej ich weryfikacji lub w przypadku powtarzających się w tym samym opisie efektach na różnych przedmiotach, lub na obu poziomach studiów są one weryfikowane wielokrotnie. W sylabusach nie zostały określone efekty uczenia się dla kilku przedmiotów, w tym prowadzonych pod tą samą nazwą na studiach I i II stopnia zajęć – *ćwiczenia wykopaliskowe* i *ćwiczenia powierzchniowe*. Wzmiankowane uchybienia dotyczą przedmiotów pełniących istotną rolę w kształceniu kompetencji badawczych na studiach I stopnia oraz udziału w badaniach na studiach II stopnia. Powoduje to, iż propozycja oceny kryterium zostaje sformułowana jako kryterium spełnione częściowo.

⁵W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Sformułowanie efektów uczenia się dla wszystkich zajęć objętych programem studiów.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie archeologia – co poświadczają odbyte hospitacje, jak i wnioski ze spotkań z kadrą nauczającą na kierunku oraz studentami. W większości przypadków uwzględniają to także sylabusy, zawierające najnowszą literaturę.

Treści programowe na studiach pierwszego stopnia dotyczą uporządkowanej wiedzy z zakresu archeologii prehistorycznej, historycznej i śródziemnomorskiej, przy czym program przewiduje prezentację tych treści na zajęciach ułożonych w porządku chronologicznym – od paleolitu po czasy nowożytne. Dzięki temu, w trakcie zajęć w kolejnych semestrach student poznaje właściwe dla danej epoki i obszaru geograficznego wytwory kultury, a także metody ich analizy i interpretacji. Studenci obligacyjnie uczestniczą w zajęciach, które wprowadzają ich w warsztat pracy archeologa, takie jak: *metodologia archeologii, GIS w archeologii, metodyka archeologicznych badań terenowych*, zajęcia z zakresu przepisów prawa dotyczącego ochrony zabytków oraz metod muzealnego wystawiennictwa. Oferowane treści kształcenia zakładają właściwą dla 6 poziomu PRK wiedzę w dyscyplinie naukowej archeologia. Dodatkowo w programie studiów I stopnia przewidziany jest przedmiot z dziedziny nauk społecznych. Program studiów przewiduje także zajęcia z wybranego języka na poziomie B2 ESOKJ dla studiów I stopnia oraz B2+ ESOKJ na poziomie II stopnia oraz wychowania fizycznego.

Program studiów drugiego stopnia pozwala studentom pogłębić wiedzę teoretyczną uzyskiwaną na studiach pierwszego stopnia w ramach jednej z dziewięciu specjalności. Odbywają oni kształcenie poprzez realizację czterech rodzajów przedmiotów, jakimi są specjalistyczne wykłady i konwersatoria, seminaria magisterskie oraz ćwiczenia terenowe na stanowiskach archeologicznych (*ćwiczenia wykopaliskowe, ćwiczenia powierzchniowe*). Niezależnie od wybranej specjalności program studiów zawiera zajęcia z metodologii i historii archeologii oraz dotyczące podstaw zarządzania w archeologii. Zajęcia realizowane w ramach seminariów dyplomowych w przeważającej większości odzwierciedlają problematykę badań naukowych podejmowanych przez prowadzących. Tak skonstruowany program pozwala nie tylko na pogłębienie wiedzy, lecz również rozwój umiejętności badawczych w oparciu o samodzielną refleksję oraz uzyskanie podstaw do prowadzenia badań terenowych i naukowego opracowania ich wyników. Ponadto studenci wybierają konwersatoria w obrębie indywidualnych

ścieżek kształcenia z zakresu: archeologia cyfrowa, archeometria, człowiek – przestrzeń – środowisko oraz humanistyczny warsztat badawczy archeologa.

Treści programowe określone dla kierunku na studiach pierwszego i drugiego stopnia umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, trzeba jednak zauważyć, że kierunkowe efekty uczenia się są zdefiniowane bardzo szeroko i w sylabusach brak odniesienia do niektórych efektów. Rekomendowane byłoby uzupełnienie sylabusów o właściwe odniesienie do efektów kierunkowych i programowych.

Należy także zwrócić uwagę, że na studiach pierwszego i drugiego stopnia realizowany jest w terenie przedmiot o tej samej nazwie *ćwiczenia wykopaliskowe*, dla którego obowiązuje ten sam regulamin, choć studenci podczas odbytego w czasie wizytacji spotkania stwierdzili, że problematyka realizowana na studiach pierwszego i drugiego stopnia jest inna. Problem dotyczy więc przedmiotów, które stanowią wspólną ofertą dla studiów I i II stopnia w ramach łączonych grup. Zajęcia te nie uwzględniają różnic wynikających z poziomów PRK i właściwego progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zaleca się więc wykonanie niezbędnych sylabusów do zajęć z *ćwiczeń wykopaliskowych* oraz zawarcie w nich charakterystyk efektów uczenia się dostosowanych do ram kwalifikacji na poszczególnych etapach kształcenia. To samo zalecenie można sformułować do zajęć *ćwiczenia powierzchniowe*.

Czas trwania studiów, liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i oszacowanie punktami ECTS umożliwia spełnienie wymagań ustawy dotyczących studiów stacjonarnych. Potwierdzające powyższy wniosek szczegółowe dane przedstawiono w tabeli w pkt. 2 niniejszego raportu.

Zastrzeżenia budzi jednak sposób liczenia i przypisywania punktów ECTS poszczególnym zajęciom, oszacowanie punktami ECTS poszczególnych przedmiotów nie odpowiada szacowanemu dla nich nakładowi pracy wyliczonemu w godzinach, np. całkowity nakład pracy dla przedmiotów *Metodologia archeologii* w formie wykładu prowadzonych na studiach II stopnia został skalkulowany na 90 godzin i przyznano im 9 ECTS, odpowiadający 270 godzinom.

Zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia program studiów przewiduje pulę zajęć do wyboru. Na studiach pierwszego stopnia zajęcia do wyboru obejmują 117 punktów ECTS (co stanowi 65% ogólnej sumy punktów koniecznej do ukończenia studiów). Należą do nich konwersatoria specjalistyczne, seminaria licencjackie, metodyka badań wykopaliskowych i prospekcji archeologicznej oraz języki obce. Na studiach drugiego stopnia, bardziej nastawionych na indywidualizację kształcenia, pula zajęć do wyboru obejmuje 88 punktów (co stanowi 74% ogólnej sumy punktów koniecznej do ukończenia studiów). Należą do nich zajęcia ogólnouniwersyteckie, wykłady specjalizacyjne, konwersatoria specjalistyczne, seminaria magisterskie, metodyka badań wykopaliskowych i prospekcji archeologicznej oraz języki obce. Dodatkowo, każdy student, w miarę indywidualnych potrzeb związanych z przygotowywaną pracą dyplomową, może uczestniczyć w wykładach i konwersatoriach wchodzących w zakres zajęć ogólnouczelnianych i ogólnoinstitutowych.

Program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością badawczą w dyscyplinie naukowej archeologia w wymiarze 154,5 ECTS na studiach pierwszego stopnia i 112 ECTS na studiach drugiego stopnia. W ich skład wchodzi zajęcia kursowe, specjalistyczne oraz seminaria dyplomowe. Zawiera zajęcia z języków obcych w formie lektoratu w wymiarze 240 godzin i 8 punktów ECTS, a na studiach drugiego stopnia – 75 godzin i 6,5 punktu ECTS. Liczba godzin zajęć i punktów ECTS

przyporządkowana do zajęć kształtujących umiejętności językowe umożliwia osiągnięcie przez studentów poziomu ESOKJ zakładanego w efektach uczenia się.

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia przewiduje zajęcia w dziedzinie nauk społecznych, którym przypisano na studiach pierwszego stopnia 5 punktów ECTS i na studiach drugiego stopnia 5 ECTS. W związku z tym program studiów spełnia wymagania związane z zapewnieniem minimum 5 punktów ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych.

Program studiów przewiduje zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na drugim stopniu studiów odpowiada im 30 godzin zajęciowych (dla zajęć stacjonarnych), a na studiach niestacjonarnych zajęcia w tej formie mogą odpowiadać 69 punktom ECTS, co mieści się w limicie określonym wymaganiami prawa.

Na obu stopniach studiów prawidłowo została zaplanowana sekwencja zajęć. Zgodnie z treścią sylabusów wykładów specjalizacyjnych czy konwersatoriów specjalistycznych zostały określone wymagania wstępne, związane z osiągniętymi kompetencjami, które studenci uzyskali podczas wcześniej odbywających się zajęć.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na studiach pierwszego stopnia dużą część stanowią zajęcia obligatoryjne. Studentom I roku pozwalają one na efektywne uczenie się i zdobycie podstawowej wiedzy i umiejętności. Na studiach drugiego stopnia dominują zajęcia w formie seminariów lub konwersatoriów, co umożliwia studentom osiągnięcie większej samodzielności w nauczaniu i badaniach w ramach zakładanych efektów w zakresie umiejętności i kompetencji badawczych.

Metody i narzędzia nauczania są zróżnicowane tak, by wspomagać studentów w osiąganiu zakładanych efektów uczenia się. Wykłady (z prezentacjami), wzbogacone o elementy dyskusji, mają głównie charakter podawczy. Metody aktywizujące (praca ze źródłami archeologicznymi, pisanymi i kartograficznymi, dyskusje i debaty) są stosowane w zajęciach typu konwersatoria, laboratoria, proseminaria, seminaria, a zwłaszcza ćwiczenia. Aktywizacja studentów podczas tego typu zajęć stymuluje ich do samodzielności w procesie uczenia, a w konsekwencji później również i własnych badań. Szczególnych i charakterystycznych dla dyscypliny umiejętności studenci nabywają dzięki uczestnictwu w ćwiczeniach terenowych (3 miesiące na pierwszym stopniu studiów oraz 1 miesiąc na drugim stopniu), gdzie mają możliwość zapoznania się z warsztatem pracy archeologa, a także zarządzaniem projektem badawczym.

Podczas zajęć wykorzystywane są technologie informatyczne uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej i wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Dla zajęć w sali są to przede wszystkim prezentacje multimedialne, dla zajęć muzealnych – nowoczesne formy ekspozycji, również multimedialnych, dla zajęć w terenie – metody nieinwazyjne w prospekcji i badaniach terenowych. W indywidualnych przypadkach w miarę pojawiających się potrzeb metody dydaktyczne dostosowywane są do możliwości osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Metody dydaktyczne stosowane w ramach kształcenia językowego umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia i B2+ na studiach

drugiego stopnia, czemu służą typowe ćwiczenia gramatyczne, przygotowywanie wypowiedzi pisemnych, ustnych i konwersacje.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Zajęcia są planowane w wymiarze 90 minut, a ich rozplanowanie zapewnia co najmniej 15-minutowe przerwy między nimi. Zajęcia zaplanowane są w salach wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych w gmachu Instytutu Archeologii, co ułatwia studentom szybkie i sprawne przemieszczanie się na kolejne zajęcia. Taka organizacja zajęć zapewnia nie tylko higienę pracy studenta, ale i pozwala mieć czas na własną pracę – w domu lub w bibliotece. Egzaminy przeprowadzane są podczas sesji egzaminacyjnej w liczbie i sekwencji umożliwiającej przygotowanie się studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium częściowo spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe na pierwszym i drugim stopniu studiów są kompleksowe: obejmują pełen zakres archeologii powszechnej od epoki kamienia po nowożytność (w różnych jej aspektach kulturowych i społecznych) oraz zagadnienia warsztatowe, umożliwiające nabycie przez studentów kompetencji badawczych, specyficznych dla dyscypliny archeologia. Treści programowe dla modułów zajęć obowiązkowych (na I stopniu studiów), zajęć konwersatoriów i wykładów specjalizacyjnych (pierwszy i drugi stopień studiów) są zgodne z efektami uczenia się i odpowiadają dyscyplinie naukowej archeologia. Ponadto w przypadku kluczowego dla kierunku przedmiotu, który pod tą samą nazwą realizowany jest na studiach pierwszego i drugiego stopnia – *ćwiczenia wykopaliskowe*, według zasad ćwiczeń terenowych obowiązują te same treści programowe. Zaleca się więc przygotowanie odrębnych sylabusów dla przedmiotu *ćwiczenia wykopaliskowe* na I i II stopniu studiów, zawierających właściwy opis treści programowych oraz efektów uczenia się.

Liczba godzin zajęć kontaktowych oraz całkowita liczba punktów ECTS dla programów studiów pierwszego i drugiego stopnia umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Pewne nieprawidłowości występują jednak na poziomie oszacowania nakładu pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów.

Program studiów drugiego stopnia spełnia wszystkie wymagania formalne określone w odpowiednich przepisach.

Stosowane metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych i umiejętności posługiwania się językiem obcym.

Organizacja procesu nauczania jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, którym odpowiada także organizacja sesji egzaminacyjnej. Istotne jest jednak, aby studenci mogli uczęszczać na zajęcia, które są ich wyborem. Nie zawsze jest to możliwe ze względu na ich „pokrywanie” się w programie.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wykonanie sylabusów dla zajęć *ćwiczenia wykopaliskowe* i *ćwiczenia powierzchniowe* zawierających treści programowe właściwe dla studiów I stopnia oraz studiów II stopnia.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacyjne zapewniają obiektywne i jasne kryteria naboru, gwarantując także równe szanse dla osób z niepełnosprawnościami, dla osób z tzw. „starą maturą” oraz dla cudzoziemców.

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia stacjonarne na kierunku archeologia odbywała się na podstawie wyników matury przedmiotów potrzebnych do obliczenia średniej, zgodnie z określoną dla nich wagą. Do obliczenia średniej wymagane jest od kandydata zdanie na maturze na poziomie podstawowym lub rozszerzonym przedmiotów, w tym języka polskiego, matematyki oraz wybranego nowożytnego języka obcego, dopuszczonego na egzaminie maturalnym. Waga poszczególnych przedmiotów stanowiła odpowiednio 30%, 10% i 10%. Pozostałe 50% punktów przypadało na przeliczenie punktów z wymaganego wybranego przez kandydata przedmiotu, zdawanego na maturze na poziomie rozszerzonym. Są to następujące przedmioty: wiedza o społeczeństwie, historia, historia sztuki, geografia, język łaciński i kultura antyczna, język grecki i kultura antyczna oraz filozofia.

Kandydaci „ze starą maturą” są rekrutowani na podobnych zasadach, przy czym pulę wybieranych przedmiotów wymaganych stanowiły: wiedza o społeczeństwie, historia, historia sztuki, geografia, język łaciński i kultura antyczna, filozofia.

W przypadku kandydatów z maturą międzynarodową IB przedmioty, tj. język polski lub właściwy język matury, matematyka, język nowożytny (różny od języka matury), które kandydat mógł zdać na poziomie niższym i wyższym, były wagi odpowiednio: 30%, 10%, 10%. Przedmiot wymagany do wyboru, stanowiący 50% końcowego wyniku, mógł zostać wybrany z grupy przedmiotów: zarządzanie, ekonomia, psychologia, antropologia, historia, przedmiot z grupy „sztuka”, geografia, filozofia, polityka, łacina, greka klasyczna, zaś kandydaci zdający Maturę Europejską (ME) oraz Maturę zagraniczną mogli wybrać w tym miejscu jeden z przedmiotów: ekonomia, historia, sztuka, geografia, filozofia, łacina, greka klasyczna.

Rekrutacja na studia drugiego stopnia na kierunku archeologia odbywa się jednotorowo, tzn. zarówno studenci, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunku archeologia, jak i ci, którzy są absolwentami innych kierunków studiów, uczestniczą w tej samej rekrutacji. Przyjmowanie dokumentów na studia odbywało się na podstawie listy rankingowej ustalonej na podstawie punktów obliczonych z 3 ocen: średniej ocen z całego toku studiów, stopnia z pracy licencjackiej/ magisterskiej/ inżynierskiej oraz stopnia z egzaminu licencjackiego/ magisterskiego/ inżynierskiego. W przypadku

braku jednej z ocen (na niektórych kierunkach studiów nie pisze się pracy dyplomowej) na podstawie podania kandydata i w porozumieniu z Biurem ds. Rekrutacji UW kandydaci mogli mieć liczoną jedną z ocen dwukrotnie. Wynik był obliczony w następujący sposób: średnia z toku studiów $\times 0,7$, ocena z pracy dyplomowej $\times 0,2$, ocena z egzaminu dyplomowego $\times 0,1$. W uchwale absolwenci studiów innych kierunków niż archeologia zostali zobowiązani do zaliczenia przedmiotów uzupełniających z zakresu Wprowadzenia do archeologii, Metodyki archeologicznych badań terenowych i Dziejów cywilizacji w liczbie 300 godzin podczas studiów II stopnia. Wynika to ze specyfiki przygotowania do zawodu archeologa, m.in. na drugim stopniu studiów brak przedmiotów zawodowych przygotowujących do pracy w terenie.

W przypadku studiów niestacjonarnych kandydaci byli kwalifikowani na podstawie średniej obliczonej w następujący sposób: $0,7 \times$ średnia ocen z całego toku studiów, $0,2 \times$ stopień z pracy dyplomowej i $0,1 \times$ stopień z egzaminu licencjackiego/ magisterskiego/ inżynierskiego.

Na Uniwersytecie Warszawskim obowiązuje procedura potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną (zob. Uchwała nr 392 Senatu UW, z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną na Uniwersytecie Warszawskim (Monitor UW, poz. 51). Warunki i zasady uznawania efektów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni zostały określone w Regulaminie Studiów na UW. Student może realizować część programu kształcenia na innej uczelni krajowej lub zagranicznej na podstawie porozumień i programów sygnowanych przez UW. Na kierunku określono formalne procedury związane z doбором i zatwierdzaniem prac dyplomowych, wyznaczaniem ich recenzentów i sposobem archiwizowania. Zasady i procedury dyplomowania są trafne, specyficzne zarówno dla studiów I, jak i II stopnia. Zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się określone są w Regulaminie studiów. Przewiduje on rozwiązania dotyczące studentów z niepełnosprawnościami, jak np. indywidualizacja form i terminów zaliczania poszczególnych przedmiotów. Regulamin nakłada także na prowadzących zajęcia obowiązki informowania na początku semestru o formie zaliczenia oraz wymaganiach, jakie należy spełnić, aby uzyskać zaliczenie lub zdać egzamin. Odpowiednie rubryki przewidziane są także we wzorze sylabusu. Zgodnie z regulaminem student jest informowany o uzyskanych wynikach egzaminów bez zbędnej zwłoki i w sposób jednoznacznie określający uzyskaną ocenę. Regulamin przewiduje także sposób postępowania w sytuacjach, gdy student kwestionuje ocenę, a sposoby reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem określone są w odrębnych przepisach dyscyplinarnych.

Najczęściej są to następujące metody:

- ocena aktywności (zwłaszcza na zajęciach o charakterze konwersacyjnym czy warsztatowym, czyli wymagających bezpośredniej interakcji między prowadzącym a uczestnikiem zajęć);
- egzamin pisemny w formie testu obejmujący informacje zawarte w wykładzie i literaturze polecanej (zwłaszcza na zajęciach o charakterze wykładu);
- kolokwium/egzamin ustny obejmujący informacje zawarte w wykładzie i literaturze polecanej, lub z wiedzy przekazywanej podczas zajęć warsztatowych, lub o innym charakterze;
- prace pisemne o charakterze projektów naukowych lub wdrożeniowych (zwłaszcza na zajęciach o charakterze seminaryjnym czy warsztatowym);

- ocena umiejętności i wiedzy zdobytej podczas ćwiczeń terenowych (w przypadku ćwiczeń terenowych o charakterze wykopalisk czy badań powierzchniowych najczęściej jest to kolokwium ustne lub ocena jest wystawiana na podstawie aktywności).

Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na kierunku odbywa się na poziomie kontroli i oceny bieżącej w ramach zajęć programowych oraz na poziomie prac zaliczeniowych i prac licencjackich oraz magisterskich, które umożliwiają ocenę przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych. Powtarzalnym problemem, którego odzwierciedleniem są sylabusy, jest brak określenia jasnych, jednoznacznych i zrozumiałych kryteriów oceniania. Zdarzają się też sytuacje, w których kryterium oceny jest bliżej nieokreślona aktywność studentów, znajomość lektur lub frekwencja na zajęciach i obecność, które same w sobie nie weryfikują wskazanych w sylabusach przedmiotu — wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Brak obiektywnych, znormalizowanych rozwiązań dla zajęć prowadzonych przez wiele osób powoduje, że system nie zapewnia w pełni porównywalności ocen. Dotyczy to również egzaminu dyplomowego, w którego trakcie student może otrzymać od 3 do 5 pytań o różnym stopniu trudności, co podważa zasadę równego traktowania wszystkich studentów. Kryteria i zasady oceniania, które w założeniach powinny zapewniać bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen dla każdego przedmiotu osobno ze względu na zróżnicowaną formę opisu, nie tworzą jednak czytelnego systemu w aspekcie całego kierunku studiów. W związku z tym rekomenduje się wyeliminowanie z katalogu metod weryfikujących osiągnięcia studentów obecności na zajęciach oraz określenie w sylabusach precyzyjnych i przestrzeganych form i kryteriów oceniania studentów, a w wypadku egzaminów dyplomowych należy określić liczbę zadawanych pytań, by zachować zasadę równych szans oraz porównywalności ocen.

W trakcie trwania semestru studenci poddawani są ocenie etapowej, która ma formę ustną (krótka wypowiedź z prezentacją) lub pisemną (kolokwia, prace zaliczeniowe). Najczęstszą formą, wybieraną z reguły na studiach pierwszego stopnia, jest test jednokrotnego wyboru lub test z pytaniami, na które należy udzielić samodzielnej (choć bardzo skrótovej) odpowiedzi). Rzadziej zdarza się, że wymaga się również wykazania się umiejętnością operowania poprawną polszczyzną oraz budowania jasnej argumentacji rozbudowanej odpowiedzi. Zupełnym wyjątkiem są eseje pisane na zadany temat. Rekomenduje się więc zwiększenie udziału tego typu prac w procesie weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. W wypadku testów informacja zwrotna dla studenta jest niewystarczająca, odnosi się bowiem wyłącznie do efektów z zakresu wiedzy w lakonicznej formie punktacji i nie daje możliwości weryfikacji efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. W nieco dłuższych i bardziej samodzielnych pracach pisemnych pojawiają się lakoniczne komentarze, ale dotyczą jedynie braków w wiedzy i są one wciąż niewystarczające dla studenta, by samodzielnie mógł ocenić swoje braki i niedostatki (a zwłaszcza porównać je do zakładanych efektów uczenia się w ramach poszczególnych zajęć). Jest to jedna z konsekwencji braku jednoznacznego określenia kryteriów oceny w ramach danego przedmiotu. Pojawia się też tendencja, wyraźnie widoczna w przypadku prac dyplomowych, do zawyżania ocen. Rekomenduje się więc opatrywanie prac wyczerpującymi komentarzami wraz z uzasadnieniem wystawionej oceny.

Kompetencje badawcze oceniane są podczas zadań wymagających wykazania się umiejętnościami analitycznymi wyciągania wniosków oraz dokonywania syntezy zebranego materiału badawczego realizowanego podczas zajęć w Uczelni. Ich ocenie służą także przygotowywane samodzielnie przez studentów prace pisemne. Ocenie kompetencji społecznych służą dyskusje, podejmowane najczęściej

na seminarium, przy prezentacji wyników swoich badań w ramach tworzonej pracy dyplomowej. O ile na kierunku został rozbudowany o różne metody system weryfikacji efektów uczenia się w kategorii wiedza, to nie zostały jeszcze w pełni wypracowane specyficzne metody weryfikacji dla efektów uczenia się w kategorii umiejętności, a zwłaszcza kompetencji społecznych. W tym zakresie rekomenduje się wypracowanie specyficznych dla dwóch wskazanych ostatnich kategorii metod oceniania.

Osobnego komentarza wymaga „Karta ćwiczeń wykopaliskowych”, która jest wypełniana przez osobę prowadzącą wykopaliska, po odbyciu przez studenta zajęć w terenie *Ćwiczenia wykopaliskowe*. Formularz zawiera szereg kryteriów podlegających częściowej ocenie („bardzo wysoka”, „wysoka”, „zadowalająca”, „niezadowalająca”) odnoszących się do specyficznych dla archeologii czynności, takie jak: eksploracja, pomiary i dokumentacja geodezyjna, przygotowanie obiektów do dokumentacji, dokumentacja rysunkowa, dokumentacja opisowa, inwentaryzacja materiałów, samodzielne prowadzenie odcinka/wykopu”.

Formularz zawiera także rubrykę „Charakterystyka studenta” pod względem: stosunku do powierzonych obowiązków, dokładność i systematyczność w pracy, umiejętność organizacji pracy.

Warto jednak raz jeszcze zaznaczyć, że do zajęć na obu stopniach studiów obowiązuje ten sam sylabus, w którym brakuje opisanych zakładanych efektów. To w oczywisty sposób uniemożliwia ich weryfikację. Rekomenduje się więc poprawienie tego formularza, by w możliwie precyzyjny, klarowny i obiektywny sposób pozwolił nie tylko ocenić nabytą wiedzę, umiejętności i kompetencje, lecz również ocenić progres na obu stopniach studiów. Istotnym elementem dokumentacji *ćwiczeń wykopaliskowych* jest „ankieta oceny ćwiczeń terenowych w Instytucie Archeologii UW”. Daje ona możliwość uzyskania informacji zwrotnej od studenta, co pozwala wprowadzić stosowne poprawki i uzupełnienia.

Metody weryfikacji efektów uczenia się związanych z nabywaniem przez studentów umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ na studiach pierwszego stopnia i B2+ na studiach drugiego stopnia są dobrane właściwie. Obejmują one sprawdzenie umiejętności czytania, słuchania, mówienia i pisanie. Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci wymienionych wyżej prac etapowych. Ich rodzaj, forma, tematyka i metodyka, a także stawiane im wymagania są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny naukowej archeologia.

Przygotowywane na kierunku prace dyplomowe mieszczą się w dyscyplinie naukowej archeologia. Pozwalają one na weryfikację wiedzy i kompetencji warsztatowej studenta – potencjalnego archeologa, zdobywanych podczas całego toku studiów. Prace dyplomowe łączą wiedzę studenta pozyskaną podczas uczestnictwa w zajęciach, jak również poprzez pracę własną. Na poziomie studiów pierwszego stopnia jest to praca licencjacka przygotowywana w ramach tzw. proseminarium dyplomowego, pod nadzorem prowadzącego seminarium (który najczęściej pełni rolę opiekuna w trakcie egzaminu licencjackiego). Praca ta jest oceniana podczas egzaminu dyplomowego — przez opiekuna i recenzenta powoływanego zgodnie z zasadami zaznaczonymi wcześniej. W sytuacji, gdy promotorem pracy jest pracownik niesamodzielny, recenzentem jest pracownik co najmniej ze stopniem doktora habilitowanego. Na ocenianym kierunku stwierdzono nieliczne uchybienia w tym zakresie (w jednym wypadku zarówno promotor, jak i recenzent posiadali stopień doktora). Na poziomie studiów drugiego stopnia powstaje praca magisterska, która jest przygotowywana podczas seminarium dyplomowego, pod okiem opiekuna. Promotor sprawdza kompetencje studenta w

zakresie samodzielnego planowania i przygotowania najpierw projektu badawczego, a potem samej pracy o charakterze dysertacji. Praca ta, jak również szeroka wiedza na temat archeologii i jej warsztatu, oceniana jest podczas egzaminu dyplomowego. Przy ocenie pracy brane są pod uwagę: temat pracy i zgodność treści z tematem, konstrukcja pracy i poprawność językowa i terminologiczna, poprawność wyводу i rozumowania, stopień wykorzystania źródeł archeologicznych i literatury, aparat naukowy (konstrukcja bibliografii, przypisów, itd.). W pracy magisterskiej dodatkowo przy ocenie brana jest pod uwagę nowatorskość podejścia do tematu oraz umiejętność krytycznej analizy w zakresie tematyki podjętej w pracy.

Osiąganie przez studentów kierunku efektów uczenia się potwierdzone jest poprzez naukową aktywność studentów, głównie w ramach działającego w kilku sekcjach Studenckiego Koła Naukowego Archeologów. Ma ona wyraz w aktywnym udziale w studenckich naukowych sesjach archeologicznych oraz realizowanych projektach związanych z tworzeniem baz danych i opracowaniem materiałów z badań powierzchniowych, udziału w wykopaliskach, a także w publikowaniu wyników badań.

Spotkanie z nauczycielami akademickimi wykazało, że ogólne kryteria odnoszące się do prac dyplomowych są powszechnie znane, znajdują także odzwierciedlenie na stronie internetowej instytutu w informacji dla studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku na studiach pierwszego i drugiego stopnia przyjęto zasady rekrutacji umożliwiające sporządzenie listy rankingowej kandydatów, zapewniające weryfikację kwalifikacji wstępnych (wykaz przedmiotów kierunkowych). Zasady rekrutacji zapewniają równe szanse. Zapewniony jest dostęp do rekrutacji osób z niepełnosprawnościami. W Uczelni przyjęto zasady uznawania efektów uczenia się zdobytych poza system studiów oraz uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej.

Na kierunku przyjęto w sposób formalny zasady dyplomowania określające oczekiwania merytoryczne wobec prac dyplomowanych przygotowywanych na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, przy czym na poziomie pojedynczych modułów zajęć często w katalogu metod weryfikacji pojawia się obecność i aktywność na zajęciach. Dość często stosowaną metodą weryfikacji efektów uczenia się są testy w formie pytań zamkniętych, które jedynie umożliwiają weryfikację efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Jednocześnie nie wypracowano specyficznych metod pozwalających na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z kategorii kompetencji społecznych. Rzadko w tym zakresie wykorzystywana jest metoda oceny projektu.

Stosowane podczas zajęć z języka obcego metody weryfikacji – wypowiedzi ustne i pisemne – umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku

studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia, w tym języka specjalistycznego.

Nieprecyzyjnie określone kryteria oceniania dla poszczególnych przedmiotów nie zapewniają w pełni bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji oraz wiarygodności ocen, opierając się bardziej na rzetelności poszczególnych oceniających niż systemowych rozwiązaniach i ze względu na zróżnicowaną formę opisu nie tworzą czytelnego systemu w aspekcie całego kierunku studiów. Brak jest też jasnych i przez wszystkich pracowników stosowanych zasad dostarczania informacji zwrotnej dotyczącej oceny prac etapowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku zajęcia prowadzone są przez 11 profesorów, 5 profesorów uczelnianych, 24 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 27 adiunktów ze stopniem doktora, 3 asystentów ze stopniem doktora i 1 z tytułem magistra, 2 wykładowców zatrudnionych w Instytucie Archeologii.

Dodatkowo zatrudnia się wykładowców z instytucji spoza IA UW niezbędnych dla nauczania technik archeologicznych, archeometrii czy bioarcheologii, są to fachowcy w dyscyplinach takich jak chemia, geologia, botanika, biologia. Pracownicy reprezentują też różne specjalizacje badawcze od archeologii pradziejowej, poprzez archeologię śródziemnomorską, Bliskiego Wschodu i Iranu, Barbaricum i kultur prekolunbijskich, co zapewnia kwalifikacje do prowadzenia różnorodnych zajęć oferowanych w programie studiów.

Stosunek liczby studentów do liczby pracowników oscylował w okresie podlegającym ocenie w granicach proporcji 1: 6/7, co jest wynikiem bardzo korzystnym, umożliwiającym prowadzenie zajęć dydaktycznych z niewielkimi grupami i indywidualizację programu nauczania. Tak utrzymywana proporcja umożliwia skuteczne prowadzenie zajęć w laboratoriach i pracowniach oraz łatwy kontakt studenta z pracownikami.

Pracownicy IA UW, poza nowo zatrudnianymi asystentami, posiadają duże doświadczenie i kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Pracownicy z grupy samodzielnych oraz znaczna część doktorów posiadają doświadczenia promotorskie jako kierujący powstawaniem prac dyplomowych, zazwyczaj ściśle powiązanych z kierunkami prowadzonych przez nich badań i umożliwiających studentom partycypowanie w tych badaniach. Pracownicy IA UW przygotowują dla studentów materiały dydaktyczne (dostępne także w sieci), skrypty, podręczniki

(w tym internetowe), kursy e-learningowe. Prowadzący te zajęcia są szkoleni i przygotowani przez pracowników Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji (COME) Uniwersytetu Warszawskiego.

Przydział zajęć jest zgodny z kompetencjami naukowymi i dydaktycznymi pracowników. Obciążenie godzinowe pracowników nie odbiega znacząco od wysokości pensum, zatem nie występuje przeciążenie nadmiarem godzin dydaktycznych i stworzone są odpowiednie warunki do prawidłowej realizacji zajęć. Obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami prawa i obejmuje ponad 75% godzin w ramach programu studiów. jest monitorowane w skali uczelni, a Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia analizuje wyniki tych badań i publikuje raporty. Ostatni został opublikowany w 2019 r. pod tytułem „Ogólnouniwersyteckie Badanie Nauczycieli Akademickich”. Zgodnie z danymi podanymi w raporcie średnia liczba godzin prowadzonych zajęć wliczających się do pensum przekracza pensum o niespełna 4 godziny. Na kierunkach humanistycznych (w roku 2017/18) 89% pracowników miało obciążenie godzinowe zgodne z pensum, 3 % poniżej, a 9% powyżej (s. 21). IA UW nie odbiega od tych danych. Znakomita większość pracowników realizuje w roku akademickim zgodnie z pensum, a w nielicznych przypadkach przekroczenia są to wartości rzędu 10 – 15%, a więc zgodne z przyjętymi przepisami prawnymi.

Kryteria doboru nauczycieli akademickich są adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć na profilu ogólnoakademickim, kryteria konkursowe uwzględniają dorobek naukowy w dyscyplinie archeologia i doświadczenie dydaktyczne.

Nauczyciele akademicy i osoby prowadzące zajęcia w IA UW systematycznie pomnażają dorobek naukowy w dyscyplinie archeologia. W wykazach publikacji za ostatnie cztery lata niemal wszyscy, z wyjątkiem najmłodszych, zatrudnionych ostatnio pracowników, wykazywali po kilka znaczących publikacji, w tym wiele w językach obcych. Pracownicy pogłębiają też doświadczenie praktyczne w ramach badań terenowych i w intensywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Procedury oceny kompetencji dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku archeologia zachęcają do pomnażania doświadczeń i dorobku dydaktycznego.

Procedury oceniania pracowników IA UW przez studentów określa Uchwała RW nr 24 z dnia 23.IV.2008 r. o *Zasadach i procedurach kontroli jakości procesu dydaktycznego*, wraz ze zmianami zatwierdzonymi przez Radę Wydziału Historycznego 27.02.2013 r. § 11. Ocena zajęć przeprowadzana jest na formularzu w wersji papierowej, przygotowanym przez Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia UW. Ankieta zawiera pytania dotyczące procesu kształcenia, na które można odpowiadać, określając skalę oceny w skali pięciostopniowej. Ocenie podlega sposób, skuteczność, klarowność prowadzenia zajęć, postawa prowadzącego wobec studentów. Zaletą stosowanych ankiet jest możliwość dokonania szybkiego ich podsumowania w trybie elektronicznym, wadą natomiast brak pytań otwartych i możliwości wypowiedzi ze strony studentów. Wyniki tak przeprowadzanych ankiet oscylowały pomiędzy 1,2 a 2, przy skali od -2 do +2, co oznacza wysoką ocenę zajęć przez studentów. PEJK prowadzi poza tym badania stopnia zadowolenia ze studiów obejmujące doktorantów i studentów oraz ankietuje rozpoczynających studia na pierwszych latach studiów pierwszego i drugiego stopnia w celu lepszego poznania ich potrzeb i oczekiwań. We własnym zakresie IA UW organizuje osobne ankietowanie praktyk w ramach prac terenowych.

Procedury hospitowania zajęć pracowników określa Uchwała RW nr 24 z dnia 23.IV.2008 r. o *Zasadach i procedurach kontroli jakości procesu dydaktycznego* wraz ze zmianami zatwierdzonymi przez Radę Wydziału Historycznego 27.02.2013 r. § 10. Ocenie hospitującego podlega zawartość merytoryczna zajęć, stosowane metody dydaktyczne i stosunek prowadzącego do studentów. Hospitacje przeprowadza kierownik zakładu, a on sam hospitowany jest przez pracownika wyznaczonego przez dyrekturę instytutu w terminie ustalonym z hospitowanym. Częstotliwość hospitacji zależna od stopnia i stażu pracy oscyluje od raz na 4 lata do raz na rok. Corocznie w czerwcu kierownik zakładu przedstawia Radzie Instytutu i Komisji Dydaktycznej wnioski z przeprowadzonych hospitacji. Wnioski w hospitacji i wyniki ankiet studenckich uwzględniane są przy okresowej ocenie pracowników.

Zespół oceniający rekomenduje wprowadzenie do ankietowania studentów także pytań otwartych i stworzenie studentom możliwości szerszej wypowiedzi i swobodnego formułowania wniosków dotyczących prowadzonych zajęć dydaktycznych.

W IA UW odbywają się regularnie okresowe oceny zajęć prowadzonych przez pracowników dokonywane przez studentów. Oceny te brane są pod uwagę przy ocenach okresowych pracowników. Wnioski ocen przekazywane są ocenianym, a ich omówienie stanowi okazję do wskazania możliwości udoskonalenia kompetencji dydaktycznych ocenianego pracownika.

Polityka kadrowa IA UW umożliwia właściwy dobór kadry i gwarantuje rozwój nauczycieli akademickich, stabilność zatrudnienia, transparentność zasad zatrudniania i motywuje do stałej samooceny oraz doskonalenia w zakresie naukowym i dydaktycznym.

Problemy pracowniczych sporów i spraw trudnych reguluje Zarządzenie nr 49 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 14. 05. 2018 r., które stosowane jest w pełni w IA UW. W zarządzeniu zawarte są m.in. zakaz wszelkich form mobbingu, zalecenie opierania wszelkich relacji między pracownikami na zasadzie szacunku i tolerancji oraz poszanowania godności osobistej. Wykluczone są również zachowania o charakterze rasistowskim i seksistowskim. Zarządzenie nakłada na przełożonych obowiązek przeciwdziałania mobbingowi i wszelkim zachowaniom naruszającym zasady tolerancji i poszanowania godności osobistej pracowników i studentów. To samo zarządzenie ostrzega, że bezpodstawne pomawianie o mobbing lub naruszanie godności pracownika lub studenta jest w uczelni surowo zabronione i powodować będzie postępowanie dyscyplinarne wobec winnych. Działaniami przeciw mobbingowi kieruje w uczelni Koordynator Przeciwdziałania Mobbingowi, funkcjonuje też licząca 7 osób Komisja ds. Przeciwdziałania Mobbingowi. Prócz tego funkcjonuje też instytucja zaufania publicznego – Rzecznik Akademicki UW (ombudsman), do którego zwrócić się może każdy, kto:

- potrzebuje zewnętrznej opinii w swojej sprawie lub porady dotyczącej właściwego postępowania w trudnych sytuacjach służbowych i międzyludzkich,
- potrzebuje pomocy i mediacji w rozwiązywaniu skomplikowanych spraw związanych z pracą w uczelni,
- uważa, że został potraktowany niesprawiedliwie,
- pozostaje w konflikcie, który jego zdaniem ma wpływ na jego pracę na uczelni,
- odczuwa potrzebę mediacji,
- nie wie, kto jest kompetentny w zakresie rozwiązywania jego problemu.

W rozwiązywaniu problemów pracowniczych pomoc oferują działające na uczelni związki zawodowe – Komisja Zakładowa NSZZ Solidarność i Rada Zakładowa ZNP.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Pracownicy IAUW posiadają udokumentowany, aktualny dorobek naukowy i doświadczenie umożliwiające prowadzenie powierzonych zajęć dydaktycznych i osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Struktura kwalifikacji, ścieżki awansu naukowego oraz liczebność kadry gwarantują prawidłowy przebieg procesu dydaktycznego. Zapewnia to także odpowiedni do kwalifikacji przydział zajęć oraz zgodne z wymaganiami obciążenie godzinowe pracowników. Współpraca z COME gwarantuje przygotowanie pracowników do zajęć dydaktycznych w różnych formach e-learningu. Polityka kadrowa instytutu zapewnia dobór pracowników adekwatny do potrzeb procesu dydaktycznego.

Pracownicy są motywowani do prowadzenia badań i publikowania oraz do pozyskiwania grantów. Stałej ocenie podlegają ich kompetencje dydaktyczne, do których doskonalenia są motywowani przez dobrze działający system oceny. Ankietowanie i hospitowanie zajęć odbywa się regularnie, a jego wyniki są brane pod uwagę przy ocenie i zatrudnianiu pracowników. Realizowana polityka kadrowa, w tym zasady rozwiązywania sporów, przeciwdziałania mobbingowi i poradnictwa w trudnych sytuacjach sprzyjają harmonijnemu rozwojowi kadry. Pracownicy są zachęceni do podejmowania wysiłków w celu pokonywania kolejnych szczebli awansu naukowego. W przedsięwzięciach badawczych, a także w pozyskiwaniu środków na badania mogą liczyć na fachową pomoc ze strony instytutu i uczelni.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego dysponuje pomieszczeniami dydaktycznymi, administracyjnymi, laboratoryjnymi i magazynowymi mieszczącymi się w dwóch budynkach. Siedziba główna Instytutu znajduje się w historycznym budynku Szkoły Głównej w Kampusie Centralnym Uniwersytetu Warszawskiego. Budynek został dostosowany do nowoczesnych wymogów dydaktycznych z zachowaniem poszanowania zabytkowej substancji. Wprowadzono szereg udogodnień umożliwiających

prorowadzenie nowoczesnych zajęć dydaktycznym na wysokim poziomie, dostęp do wszystkich pomieszczeń dla studentów z ograniczeniami sprawności ruchowej oraz działalność badawczą (laboratoria, pracownie, magazyny). Drugi budynek znajduje się przy ul. Smyczkowej 14, Warszawa. Obecnie IA UW wykorzystuje tam powierzchnie magazynowe i prowadzi prace remontowe oraz adaptacyjne w celu utworzenia w tym miejscu pracowni badań włókienniczych i konserwacji zabytków.

W budynku Szkoły Głównej IA UW dysponuje łącznie dwudziestoma pomieszczeniami, w których prowadzone być mogą zajęcia dydaktyczne. Na tę liczbę składa się sześć dużych sal wykładowych. Mieszczą one od 40 do 70 osób, a w razie potrzeby można podwoić pojemność największych sal wykładowych dwukrotnie poprzez zastosowanie nowoczesnych technik konferencyjnych (jest możliwość zamontowania w drugiej z 70-osobowych sal aparatury audiowizualnej umożliwiającej śledzenie wykładu czy wystąpień konferencyjnych w sali głównej). Ta metoda stosowana jest jednak w praktyce jedynie w czasie dużych konferencji naukowych, by umożliwić dostęp do nich wszystkim zainteresowanym pracownikom i studentom. W zwykłym procesie dydaktycznym rozmiar i liczba posiadanych przez IA UW sal wykładowych w pełni zaspokajają zapotrzebowanie wynikające z realizowanych zajęć. Sale wykładowe są przestronne, dobrze oświetlone (światłem dziennym, jak i światłem sztucznym), wyposażone w niezbędne meble oraz w pełny osprzęt multimedialny konieczny w nowoczesnej dydaktyce (rzutnik, komputer stacjonarny, urządzenia cyfrowe umożliwiające pokaz niezbędnych fragmentów bezpośrednio ze stron książek, przydatne szczególnie przy prezentowaniu wykresów, map lub zdjęć artefaktów, czy też samych artefaktów (np. monet, wyrobów ceramicznych, mniejszych obiektów figuralnych, małych rozmiarów wyrobów krzemiennych czy metalowych). We wszystkich salach wykładowych komputer stacjonarny ma stały pełny dostęp do sieci internetowej. Każdy zestaw multimedialny może współpracować także z komputerem zewnętrznym i zewnętrznymi urządzeniami cyfrowymi oraz audiowizualnymi. Dodatkowo dwie sale wykładowe wyposażone są w tablice multimedialne najnowszej generacji. Osiem sal seminaryjnych, mieszczących 10 – 30 osób, posiada identyczne wyposażenie i możliwości pracy ze sprzętem multimedialnym, cyfrowym i Internetem jak opisane już powyżej sale wykładowe (z wyjątkiem tablic multimedialnych). Również przestronność i oświetlenie tych sal nie budzą zastrzeżeń. Dodatkowym walorem jest zdeponowanie w dwóch największych z tych sal w przystosowanych do przechowywania tego typu depozytu przeszklonych szafach różnorodnych obiektów archeologicznych, np. ceramiki, co pozwala na szybki dostęp w czasie zajęć do podstawowych przykładów wytwórstwa prehistorycznego oraz na bezpośredni kontakt studentów z tymi przedmiotami, co z punktu widzenia kształtowania niezbędnych dla przyszłego archeologa umiejętności jest bardzo pomocne. W dolnej kondygnacji budynku znajduje się dodatkowych pięć sal – pracowni, gdzie w ramach odbywanych zajęć dydaktycznych istnieje możliwość edukowania studentów na podstawie aktualnych materiałów badawczych. Są to pracownie archeozoologiczna, bioarcheologiczna, ceramiczna i krzemieniarska oraz konserwacji metalu i skóry. Każda z nich składa się z salki seminaryjnej z pełnym wyposażeniem multimedialnym, a poza tym z specjalistycznym wyposażeniem obejmującym także różnorodne kolekcje dydaktyczne zabytków archeologicznych. Pracownie te umożliwiają prowadzenie zajęć w bezpośrednim kontakcie z przedmiotem badań i pozwalają na wprowadzanie do dydaktyki w ramach zajęć efektów prac badawczych, wdrażają w metodykę i technikę opracowywania znalezisk i zbiorów. Dają możliwość wykonywania przez studentów zadań naukowych i konserwatorskich. Prócz tych pracowni studenci mają do dyspozycji pracownię komputerową z dziesięcioma stanowiskami roboczymi, a dodatkowo do dyspozycji studentów są trzy stanowiska komputerowe w pomieszczeniu obok serwerowni.

Znajdujące się w budynku przy ul. Smyczkowej 14 pomieszczenia magazynowe i pracownie z salą konferencyjno-seminaryjną mają być w przyszłości wykorzystywane dla celów dydaktycznych. Już obecnie planowane jest wprowadzenie zajęć blokowych odbywanych w uzyskanych pomieszczeniach, tak by

studenci mogli wykonywać konkretne zadania dydaktyczno-badawcze, np. w ciągu tygodnia, aby uniknąć uciążliwości dojazdów pomiędzy obiektami IA UW.

W ostatnich latach po wysłuchaniu opinii studentów i pracowników IA UW zakupił 13 stacjonarnych zestawów komputerowych Dell optiplex 3050 z systemem operacyjnym Windows 10 Pro. Do dyspozycji pracowników i studentów pozostają licencjonowane programy MS Office w najnowszej wersji 2019, Agisoft Metashape (służący do modelowania 3D) oraz niezbędne współczesnym archeologom oprogramowanie ArcGIS, przygotowujące studentów do realizacji zadań z zakresu GIS (*Geographic Information System*) w archeologii. Do wykonywania kopii zabytków i modeli 3D służą programy Leica Cyclone, Geomagic i Mech 3D. Powołana dla edukacji w zakresie technik 3D Pracownia Modelowania i Dokumentacji Cyfrowej prowadzi warsztaty modelowania 3D i posługiwania się sprzętem pomiarowym, mając do dyspozycji 2 skanery Smarttech, skaner 3D Leica C10 i skaner 3D Leica P30, 4 total station Leica. Do wykonywania modeli służą drukarki 3D Makerbot Replicator Z 18 i Object 30. Zadaniem PMiDC jest także bieżąca konserwacja i monitoring stanu technicznego całości sprzętu audiowizualnego w salach dydaktycznych i bibliotece. W całym budynku IA UW w dawnej Szkole Głównej studenci mają pełny dostęp także do sieci WiFi, co w połączeniu ze stacjonarnymi punktami dostępowymi daje studentom możliwość korzystania z systemu *eduroam* oraz baz danych i bibliograficznych UW. Na stronie internetowej IA UW bezpiecznie można zamieszczać materiały dla studentów i literaturę do bieżących zajęć. Ogólnouniwersytecka platforma e-learningowa Kampus/COME umożliwia prowadzenie i udział w kursach e-learningowych, z których część przygotowanych jest dla studentów kierunku archeologia, a część ma charakter zajęć ogólnouczeniowych. Bazę sprzętową IA UW uzupełniają wspomniane już tablice multimedialne w liczbie 3 (dwie w salach wykładowych, jedna w seminaryjnej).

Wielkość, liczba i powierzchnia pomieszczeń dydaktycznych w samym budynku dawnej Szkoły Głównej w pełni dostosowana jest do ogólnej liczby studentów w IA UW oraz do liczebności grup uczęszczających na wykłady, seminaria i prace laboratoryjne. Licencjonowane programy MS Windows i MS Office oraz programy specjalistyczne umożliwiają studentom i pracownikom realizację zadań dydaktycznych w zakresie nowoczesnych technik komputerowych i specjalistycznych programów warsztatu archeologa, co ma duże znaczenia wobec zakładanego przez IA UW indywidualnego specjalistycznego kształcenia studentów w zakresie nowoczesnych technik i metod badań archeologicznych (bioarcheologia, archeometria itd.)

Warunki pracy i uczenia się, zasady pracy laboratoryjnej, infrastruktura naukowa i biblioteczna i procedury jej wykorzystania są zgodne z przepisami BHP.

Studenci mają nieograniczony dostęp do sieci WiFi, pomieszczenia dydaktyczne, laboratoria i pracownie naukowe wraz ze znajdującym się w nich sprzętem są udostępniane w celu wykonywania przez studentów zadań i projektów własnych także poza godzinami zajęć albo w zakresie pracowniczych programów badawczych, do których zapraszani są studenci, albo na ustalonych zasadach określanych przez kierowników seminariów, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa zbiorów, sprzętu i korzystających z nich studentów (przepisy BHP).

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu oraz osób słabo widzących (windy, podjazdy, ułatwiony dostęp, informacje w alfabecie Braille’a).

Biblioteka IA UW znajduje się w budynku dawnej Szkoły Głównej, a więc w miejscu, gdzie obecnie odbywa się niemal 100% zajęć dydaktycznych. Znana jest jako największa i najbogatsza biblioteka instytutowa kierunku archeologia w Polsce. Zgodnie z danymi z października 2019 podanymi w raporcie samooceny posiada 37982 książki, 14643 woluminy czasopism i zbiory specjalne w liczbie 2183 woluminów. Zapewnia studentom korzystanie na miejscu z własnych zasobów, jak i z baz elektronicznych (np. Jstor) w zakresie dostępnym studentom UW w Bibliotece Uniwersyteckiej, jak też baz specjalistycznych oraz repozytorium publikacji gromadzonych w formacie PDF. Bezprzewodowa sieć internetowa umożliwia studentom pełny dostęp do tych baz. W czytelni biblioteki jest możliwość korzystania z wszystkich zasobów umieszczonych w magazynach (połączonych z czytelnią windą, co zapewnia szybką obsługę) oraz ze zbiorów podręcznych w wolnym dostępie, które ukierunkowane są głównie na aktualne potrzeby dydaktyczne. Zawierają literaturę do prowadzonych zajęć, wymienianą w sylabusach. Istnieje też możliwość czasowego pozostawiania przez pracowników wybranej literatury do zajęć, tak by biblioteka udostępniała ją studentom na bieżąco. Prócz tego biblioteka prowadzi wypożyczalnię międzybiblioteczną pozwalającą sprowadzać potrzebne dzieła z bibliotek krajowych i zagranicznych. Studentom udostępniono także skaner umożliwiający kopiowanie niezbędnych prac. By nie naruszać praw autorskich, przyjęto, że zeskanowane w całości dzieła pozostają w zasobach Biblioteki IA UW i są dostępne wszystkim studentom na miejscu. W ten sposób można elastycznie reagować na zwiększenie zapotrzebowania na literaturę potrzebną w procesie dydaktycznym. Godziny otwarcia i czas działania biblioteki gwarantują studentom studiów stacjonarnych swobodne z niej korzystanie. Dla studentów studiów niestacjonarnych organizowane są dodatkowo dyżury biblioteczne (co najmniej 2-3 w miesiącu – dokładny wykaz na stronie IA UW w zakładce Biblioteka).

Stałe uzupełnianie zasobów bibliotecznych, dostęp do światowych baz artykułów i prac naukowych, repozytorium publikacji w PDF i wypożyczalnia międzybiblioteczna zapewniają właściwe podstawy do pracy naukowej i zgodne są z potrzebami procesu uczenia się. Księgozbiór podręczny, służący przede wszystkim celom dydaktycznym, zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się i udział w zajęciach.

Zasoby biblioteki umożliwiają dostęp do literatury zalecanej w sylabusach.

Studenci mogą korzystać zarówno z literatury w formie klasycznej, jak też mają zapewniony szeroki dostęp do światowych baz prac naukowych.

Korzystanie z zasobów bibliotecznych jest dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, jak dla osób z innymi niepełnosprawnościami na zasadach zawartych w ofercie BON UW.

Pracownicy IA UW przygotowujący kursy e-learningowe zapewniają różnorodne materiały dydaktyczne, także w postaci podręczników elektronicznych, wykładów i kursów.

W standardowym kwestionariuszu ankiety oceny każdego zajęcia, prowadzonej regularnie, znajdują się na końcu dwa pytania dotyczące jakości i prawidłowości wykorzystania aparatury audiowizualnej i cyfrowej na zajęciach w IA UW, także okresowe ankiety IA UW dla studentów dają możliwość zgłaszania postulatów dotyczących infrastruktury. Dyrekcja Instytutu konsultuje z pracownikami i studentami stan infrastruktury i reaguje w miarę posiadanych możliwości na zgłaszane postulaty, czego przykładem może być niedawna modernizacja pracowni komputerowej.

Dyscyplina archeologia stwarza duże możliwości niesformalizowanych konsultacji dotyczących

sprzętu i niezbędnej literatury, dużo skuteczniejszych niż biurokratyzowane okresowe przeglądy. Te są oczywiście planowane i przeprowadzane, ale o wiele więcej możliwości wysuwania konkretnych postulatów dotyczących zapotrzebowania na sprzęt badawczy, literaturę fachową czy sprzęt dydaktyczny dają kontakty nieformalne. W praktyce każde przedsięwzięcie badawcze, prace terenowe, inwentaryzacja i konserwacja zabytków na bieżąco weryfikują infrastrukturę instytutu. Studenci, którzy niemal od początku studiów angażowani są w prace badawcze i terenowe, oraz pracownicy mają zawsze możliwość zgłaszania bieżących potrzeb. Te praktyki uzupełniają znakomicie konsultacje dyrektora z pracownikami i studentami i wyniki przeglądów okresowych.

Wyniki okresowych przeglądów i wnioski studentów wpływają znacząco na przedsięwzięcia dyrektora IA UW w zakresie doskonalenia infrastruktury, czego dowodzi wspomniana już powyżej ostanía modernizacja pracowni komputerowej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniona jest odpowiednia infrastruktura umożliwiająca prawidłowy przebieg procesu dydaktycznego i uzyskanie przez studenta efektów uczenia się założonych w programie studiów. Baza lokalowa przystosowana jest do różnorodnych form pracy dydaktycznej i pozwala na realne oraz wygodne łączenie procesu dydaktycznego z angażowaniem studentów do prac badawczych. Specjalistyczne pracownie zapewniają możliwość bezpośredniej styczności z bieżącymi wynikami badań i udział w ich opracowywaniu w ramach procesu dydaktycznego. Zasoby sprzętowe umożliwiają sprawną realizację założonych przedsięwzięć dydaktycznych i badawczych, a dyrekcja dba o zapewnienie nowoczesnego sprzętu i oprogramowania, wykorzystując w tym celu także różnorodne formy zbierania opinii pracowników i studentów. Zasoby biblioteczne i możliwość korzystania z internetowych baz danych i artykułów naukowych oraz repozytorium skanów PDF zapewnia dostęp do bieżącej nowej literatury przedmiotu. Księgozbiór podręczny, przechowywane w bibliotece skany podręczników oraz możliwość deponowania w bibliotece literatury do prowadzonych zajęć gwarantują, że dostępna jest studentom literatura wymagana w sylabusach. Budynek, sale dydaktyczne i pracownie oraz biblioteka przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Głównymi instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi IA UW prowadzi stałą i różnorodną współpracę, obejmującą konsultacje programów nauczania, zapewnianie studentom specjalistycznych praktyk i kształtowanie niezbędnych kompetencji warsztatowych i technicznych, są: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie, Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Pracownia Badań Archeologicznych Muzeum Miasta Warszawy, Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Narodowy Instytut Dziedzictwa, środowiska zawodowych nurków (w ramach kształcenia bardzo potrzebnych specjalistów w zakresie archeologii podwodnej), prywatne firmy archeologiczne i konserwatorskie, prowadzone głównie przez absolwentów IAUW, świadczące usługi m.in. dla inwestorów budowlanych, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad itp. Dla wszystkich wymienionych podmiotów podstawowym zakresem działalności jest archeologia, a zatem zachodzi pełna zgodność pomiędzy rodzajem i zakresem działania tych instytucji, z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, przyjętą koncepcją i celami kształcenia oraz zakładanymi efektami uczenia się. Zapewniony jest też nieprzerwany bieżący monitoring aktualnych potrzeb rynku pracy właściwego dla kierunku i zapotrzebowania w zakresie konkretnych kompetencji oczekiwanych i poszukiwanych przez pracodawców.

Prócz tego w związku z długofalowymi badaniami archeologicznymi IA UW nawiązał sformalizowaną współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie współpracy przy badaniach, popularyzacji wiedzy i wsparcia dla lokalnych programów ochrony dziedzictwa archeologicznego – takie umowy zawarto z miastami Puck, Skarżysko-Kamienna, Puck i z gminą Żuromin. Partnerami instytutu w zakresie wspólnych przedsięwzięć popularyzatorskich i wydawniczych są organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Archeo, Fundacja Przyjaciół IAUW, Fundacja Varia Wydziału Humanistycznego.

Reprezentowane instytucje prowadzą intensywną i stałą współpracę z IA UW zarówno w zakresie konsultacji programowych, organizacji praktyk, wolontariatu, udziału w badaniach, pracach wykopaliskowych, katalogowania i konserwacji zabytków, realizacji prac dyplomowych i etapowych.

Dobrym przykładem nie tylko wychodzenia naprzeciw potrzebom pracodawców, ale i wybiegania w przyszłość i trafnego przewidywania zmian na rynku pracy jest współpraca ze środowiskami nurków licencjonowanych i amatorów. Rzeczpospolita Polska, w przeciwieństwie do wielu krajów, nie ratyfikowała jeszcze Konwencji o ochronie podwodnego dziedzictwa kulturowego (ang. *Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage*), jednak obecnie trwają intensywne prace mające do jej ratyfikowania doprowadzić. Ratyfikacja konwencji spowoduje to wprowadzenie szeregu prawnych regulacji dotyczących znalezisk podwodnych i co za tym idzie – gwałtowny wzrost zapotrzebowania na przeszkolonych nurków, zdolnych do prac od prostego zabezpieczenia stanowisk podwodnych do ich eksploracji. Odpowiadając na sygnalizowane zapotrzebowanie, IA UW nie tylko prowadzi zajęcia dla swoich studentów, ale także studia niestacjonarne, które mogą zapewnić potrzebnych fachowców. Studenci i IA UW posiadający odpowiednie uprawnienia już teraz biorą udział z badaniami na jednostce badawczej Instytutu Oceanografii, ucząc się prowadzenia badań wraków i magnetyzmu podłoża morskiego pod nimi, jak też tworzenia dokumentacji 3D obiektów podwodnych.

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, zatrudniające kilkudziesięciu archeologów, zapewnia pracę najlepszym absolwentom IA UW, umożliwia staże i praktyki w zakresie badań terenowych i wzajemnej wymiany specjalistów w ekipach wykopaliskowych. Zapewnia też materiał badawczy dla pracowników i dla studentów przygotowujących prace etapowe i dyplomowe. Umożliwia

studentom IAUW praktyki w ramach badań terenowych i prac konserwatorskich, muzealnych i popularyzatorskich.

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk zapewnia staże dla studentów, wykorzystuje ich kompetencje w ramach własnych prac badawczych i pomaga w ich doskonaleniu. Część stażystów jest później zatrudniana.

Muzeum Starożytnego Hutnictwa Starożytnego w Pruszkowie zapewnia studentom IA UW praktyki i współpracę w zakresie prac inwentaryzacyjnych, popularyzacji nauki, pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną. Korzysta też z konsultacji z pracownikami IAUW.

Właściciele prywatnych komercyjnych firm archeologicznych umożliwiają uczestnictwo w badaniach miejskich i podmiejskich, w których absolwenci i studenci mają szansę sprawdzić się w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy pod presją czasu. Na bieżąco zgłaszają też uwagi do programu studiów i przygotowania absolwentów.

Prócz wymienionych instytucji IAUW prowadzi też działania na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego w ramach prelekcji i pomocy w organizacji festiwali archeologicznych oraz konsultacje dla grup rekonstrukcyjnych.

Przeglądy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu do programu studiów doboru efektów uczenia się i kompetencji fachowych studentów oraz absolwentów prowadzone są regularnie. Proces ten ma charakter zarówno okresowy, jak i permanentny, co znowu wynika ze specyfiki pracy instytucji archeologicznych, wymagającej stałego kontaktu pomiędzy współpracującymi podmiotami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

IA UW utrzymuje rozległą sieć kontaktów z wieloma instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego. Konsultacje z nimi umożliwiają elastyczne i szybkie korygowanie programów i dostosowywanie kompetencji absolwentów do aktualnych potrzeb rynku pracy. Studenci mają możliwość odbywania stażów, praktyk, badań, opracowywania prac etapowych i dyplomowych w wymienionych powyżej instytucjach naukowych, muzealnych, popularyzatorskich i w firmach komercyjnych. Zmiany w programie studiów były konsultowane z instytucjami zewnętrznymi. Dyrekcja IA UW stale monitoruje kontakty z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, także z jednostkami samorządu terytorialnego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

IA UW jako jednostka badawczo-dydaktyczna, zajmująca się archeologią śródziemnomorską, Iranu, Bliskiego Wschodu, europejskiego Barbaricum i kultur prekolumbijskich, nie byłaby w stanie funkcjonować bez daleko idącej współpracy międzynarodowej. Przede wszystkim, co dla dyscypliny archeologia najważniejsze, realizuje się misje archeologiczne i prowadzi badania terenowe we Włoszech (głównie Sycylia), Egipcie, Sudanie, Libanie, Tunezji i Syrii (te są obecnie z powodu trwającej wojny zawieszone), jak też w Iranie, Uzbekistanie, Gruzji i Armenii, Rosji, Rumunii Bułgarii i Salwadorze. W pracach tych uczestniczą tak pracownicy, jak i studenci IA UW. Prócz tego studenci mogą uczestniczyć w badaniach w Czarnogórze, Albanii, Izraelu i Chinach. IA UW utrzymuje stałe instytucjonalne kontakty w zakresie badawczym, dydaktyki i wymiany pracowników i studentów z następującymi uczelniami:

Austria, Universität Wien; Belgia, Katholieke Universiteit Leuven; Chiny, Peking University; Cypr, University of Cyprus, Nicosia; Czechy, Uniwersytet Karola w Pradze; Francja, Université Charles-de-Gaulle (Lille III); Francja, Université Lumière Lyon 2 ; Grecja, Institute of Nanoscience and Nanotechnology (INN), National Centre for Scientific Research „Demokritos”; Grecja, University of Crete Gruzja, Ivane Javakhsvili Tbilisi State University; Hiszpania, Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona i Universidad de Granada; Niemcy, J. W.-Goethe Universität Frankfurt am Main i Institut für Klassische Archeologie, Eberhard Karls Universität Tübingen; Peru, Universidad Católica del Peru, Lima; Rosja, Jużnyj federalnyj uniwersitet w Rostowie; Szwecja, Linnaeus Universitet; Turcja, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Istanbul, Selçuk University, Konya i Uludağ Üniversitesi; Włochy, Università di Bologna, Università di Catania, Università di Calabria, Venice International University, Università degli Studi di Palermo; Department of Cultural Heritage, University of Salento, Lecce. Z tego współpraca z University of Crete i Linnaeus Universitet przebiega w ramach realizacji projektu UE „Innovating Training Aims and Procedures for Public Archeology (INNOVARCH) w ramach Strategic Partnerships for Higher Education Action.

Prowadzone są badania w międzynarodowych zespołach lub z udziałem obcokrajowców w ramach realizacji grantów NCN. W ostatnim czasie w badaniach w ramach grantów NCN brali udział wysokiej klasy specjaliści z uczelni duńskich, belgijskich i brytyjskich. Istnieje też osobny program współpracy z badaczami peruwiańskimi, którzy w ramach wymiany, w zamian za wykłady pracowników IA UW w Limie, prowadzili zajęcia w warszawskim instytucie, otwarte dla pracowników i studentów.

Programy stypendialne finansowane przez UNESCO umożliwiają przyjmowanie w IA UW doktorantów i naukowców zagranicznych mających okazję zapoznania się z programem działań badawczych i dydaktycznych instytutu oraz nawiązania kontaktu z pracownikami i studentami, co pomaga w nawiązaniu niezbędnych w archeologii międzynarodowych kontaktów już na etapie studiów. W latach 2015 – 2018 goszczono przedstawicieli następujących krajów: Peru (1), Gruzji (8), Armenii (3), Chin (2) i Ukrainy (5).

Ważnym narzędziem umożliwiającym badania i programy międzynarodowe w Ameryce Łacińskiej i na Bliskim Wschodzie jest współpraca IA UW z polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi w Limie, Bejrucie i Damaszku. Bardzo dobre kontakty ze służbami konsularnymi gwarantują sprawne i bezpieczne działania badawcze w krajach Bliskiego Wschodu. Wymienione polskie placówki

dyplomatyczne korzystają z pomocy pracowników i studentów IA UW w prowadzonej na miejscu akcji uświadamiania ludności miejscowej o znaczeniu lokalnego dziedzictwa kultury.

Podany opis wybranych aktywności i kontaktów międzynarodowych IA UW w pełni potwierdza fakt, że w jednostce stwarzane są możliwości międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów. Do tego dodać można szereg inicjatyw kierowanych przede wszystkim do młodych pracowników nauki, doktorantów i studentów umożliwiających rozszerzanie wiedzy, kompetencji zawodowych, uczestnictwa w badaniach i praktykach w ramach prac wykopaliskowych, zabezpieczających, dokumentacyjnych i konserwatorskich.

W ramach przyjętego i dobrze działającego na Uniwersytecie Warszawskim programu tzw. minigrantów pracownicy i studenci mają możliwość aplikowania o niewielkie kwoty umożliwiające im krótkie wyjazdy badawcze, opracowywanie niewielkich tematów, nawiązywanie kontaktów międzynarodowych i planowanie wspólnych przedsięwzięć z partnerami zagranicznymi. Minigranty przyznawane są też w celu wsparcia opracowania dużych aplikacji do krajowych i międzynarodowych instytucji wspierających działania badawcze i dydaktyczne. System ten jest chwalony zarówno przez pracowników, jak i studentów jako prosty i przystępny sposób na planowanie oraz finansowanie mniejszych przedsięwzięć także w ramach wymiany międzynarodowej.

Umowy dwustronne poza programem ERASMUS+ umożliwiające wymianę studentów i pracowników oraz udział w badaniach i praktykach podpisano z Russian Academy of Sciences, Ural Branch i Southern Federal University w Rosji, Taras Shevchenko University of Kiev i National Academy of Sciences of Ukraine Institute of Archaeology na Ukrainie, a także Yarmouk University w Jordanii, Ilia State University w Gruzji i University Moulay Ismail of Meknes w Maroku.

Inicjatywy szkół letnich – szkoła letnia w Pucku dla zainteresowanych obcokrajowców (4 tygodnie, badanie cmentarzy dla studentów archeologii i antropologii). Już trzeci sezon warsztatów poświęconych materiałom ciepłopalnym dla osób spoza środowiska archeologicznego z kraju i z zagranicy – słuchaczom oferowane są podręczniki w open acces, wykłady i badania laboratoryjne oraz mikrowykopaliska. Zainteresowanie i udział zgłaszali słuchacze z Nowej Zelandii, Malezji, Zjednoczonego Królestwa i Stanów Zjednoczonych. Organizowana w 2019 w Mustis w Tunezji szkoła letnia z możliwością praktyk i zajęć dla miejscowych studentów i badaczy. Dwie edycje szkoły letniej w Iranie z udziałem doktorantów IA UW z punktem ciężkości położonym na bioarcheologię.

Praca recenzencko-ewaluacyjna pracowników IA UW w ramach międzynarodowego programu „Salam” 1 i 2 – program ma na celu zapraszanie na uczelnie europejskie studentów i młodych pracowników nauki z krajów Bliskiego Wschodu.

Angażowanie studentów do czynnego udziału w organizacji międzynarodowego życia naukowego. Dobrym przykładem jest zakończenie zajęć „Praca zespołowa” na pierwszym stopniu studiów sprawdzianem praktycznym w postaci obsługi dużej międzynarodowej konferencji z okazji jubileuszu 100 lat IA UW.

W ramach programu ERASMUS+ IA UW ma podpisane umowy z następującymi uczelniami: Uniwersytet Karola w Pradze (Szechy), Selcuk Universitesi i Bilecik Şeyh Edebali Universitesi (Turcja), Università degli Studi di Catania, Università degli Studi di Urbino "Carlo Bo" (Italia) Universidad de Murcia, Universidad Autónoma de Barcelona, Universidad de Cádiz (Hiszpania) Univesität Konstanz, Rheinische Friedrich Wilhelms Universität Bonn (Niemcy) Universidade de Lisboa (Portugalia) Universitatea Babeş Bolyai din Cluj-Napoca, West University Timisoara (Rumunia), Kobenhavns Universitet (Dania) Universität Salzburg (Austria). Istnieje też możliwość aplikowania o

wyjazdy dydaktyczne lub w ramach szkolenia kadry dydaktycznej i administracyjnej do innych uczelni. Mimo bogatej oferty niewielu pracowników i studentów decyduje się na korzystanie z oferty ERASMUSA. Wymiana personelu dydaktycznego w ramach krótkich pobyków (8 godz. wykładów) nie cieszy się dużą popularnością, a studia semestralne w innych uczelniach podejmowane są przez 1- 3 studentów rocznie.

Na praktyki studenckie wybrały się 2 osoby (Hiszpania, Grecja). W ramach umów poza ERASMUS-em 3 osoby wyjechały do Catanii na podstawie umowy wydziałowej i 3 osoby do Japonii na podstawie umowy ogólnouniwersyteckiej. Popularne były wyjazdy krótkoterminowe, na czas krótszy niż semestr, do Niemiec, Mongolii, Armenii i na Ukrainę. Umowy krótkoterminowe umożliwiły wyjazdy 10 osobom do Armenii, 3 osobom do Niemiec i 1 osobie na Ukrainę.

W rozmowach z pracownikami i osobami odpowiedzialnymi w IA UW za wymianę międzynarodową w programie ERASMUS jako przyczyny stosunkowo niewielkiej popularności wyjazdów „erasmusowych” wymieniono duży wachlarz możliwości współpracy międzynarodowej, praktyk, wyjazdów badawczych i wymiany dydaktycznej gwarantowany przez IA UW pracownikom i studentom, ale też problemy oferty zajęć uniwersytetów przyjmujących. Istnieje wśród studentów potencjalne zainteresowanie spędzenia jednego semestru w uczelniach hiszpańskich czy włoskich, jednak oferta dydaktyczna tych uczelni nie zawiera zajęć prowadzonych po angielsku i konieczna jest znajomość języka hiszpańskiego lub włoskiego (zupełnie słusznie i zgodnie z prawdziwymi celami ERASMUS-a), a to odstrasza studentów przyzwyczajanych w polskich uczelniach do anglosaskiej monokultury w nauczaniu języka obcego. Inną przyczyną wymienianą przez studentów są zbyt niskie kwoty wyrównania poziomu życia przyznawane w systemie stypendialnym (inne programy oferują lepsze warunki), problemy z uznawalnością kompetencji nabytych w uczelni przyjmującej, jak też bariery administracyjne (aplikacje o wyjazdy programu ERASMUS przyjmowane są we wrześniu, kiedy wielu studentów znajduje się jeszcze w terenie przy pracach wykopaliskowych). Studentom przyjeżdżającym do IA UW dydakcja zapewnia tutoring pomocny przy wprowadzeniu w system USOS, orientację na uczelni i bogatą ofertę przedmiotów wykładanych w języku angielskim. Można sugerować IA UW dalszą pracę nad doskonaleniem form propagowania programu ERASMUS.

Okresową ewaluację programów prowadzących do umiędzynarodowienia studiów i badań prowadzi dydakcja IA UW wraz z członkami komisji ds. jakości i tutorami programu ERASMUS. Jednym z wyników takiego działania jest zaprojektowanie i wprowadzenie do oferty dydaktycznej pełnego programu studiów w języku angielskim. Zbyt mały jest jednak wpływ studentów na ewaluację programów prowadzących do umiędzynarodowienia studiów. W arkuszach oceny nie ma możliwości oceny tego aspektu działań IA UW przez studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Omówiony znaczący zestaw przykładów inicjatyw i stałych programów służących podnoszeniu stopnia umiędzynarodowienia studiów wskazuje na to, jak wielką wagę IA UW przykładą do współpracy międzynarodowej i angażowania w nią pracowników i studentów. Możliwości odbywania badań, staży,

praktyk, zajęć terenowych na stanowiskach archeologicznych za granicą są bardzo duże. Intensywna wymiana kadry, wykłady gościnne, udział w badaniach specjalistów zagranicznych przynoszą studentom wymierne korzyści i podnoszą poziom procesu dydaktycznego. Zwraca uwagę nie tylko różnorodność i wielość ofert współpracy międzynarodowej, ale i stałe motywowanie studentów do podejmowania prac na tej płaszczyźnie i łączenia ich z planowanymi pracami dyplomowymi. Umowy krótkoterminowe, minigranty i umowy stałe stwarzają sprzyjający klimat dla każdego chcącego pracować w środowisku międzynarodowym. Okresowa ewaluacja programów prowadzących do umiędzynarodowienia studiów i badań realizowana jest regularnie przez dyrekcję IA UW, komisje ds. jakości i tutorów ERASMUS+. Rekomenduje się jednak włączenie do tych procedur studentów, np. przez wprowadzenie do ankiet studenckich także oceny funkcjonowania programów internacjonalizacji w IA UW.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Włączanie studentów w międzynarodowe badania naukowe, m.in. poprzez finansowe wsparcie ich autorskich projektów (minigranty) oraz organizację międzynarodowych przedsięwzięć, jak konferencje, w trakcie których pogłębiają oni także kompetencje społeczne i językowe. Na podstawie zdobytego doświadczenia studenci opracowują na ocenę projekt analogicznej konferencji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnych działań organizacyjnych związanych z prowadzonymi w jednostce badaniami.

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Zdaniem ZO PKA wsparcie studentów w procesie uczenia się jest prowadzone systematycznie oraz umożliwia przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Przykładowo Władze kierunku blisko współpracują z Muzeum Archeologicznym w Biskupinie podczas corocznego Festynu Archeologicznego oraz Festiwalu Nauki, a także z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w zakresie organizacji bezpłatnych staży studenckich przygotowujących do pracy w zawodzie archeologa.

Studenci uzyskują merytoryczne, materialne oraz organizacyjne wsparcie w zakresie przygotowania do działalności naukowej, czego wyrazem jest prężna działalność Studenckich Kół Naukowych, takich jak: SKN Archeologii Pradziejowej, Bliskiego i Środkowego Wschodu *Szarkun*, *Archeologii Średniowiecza*, Archeologii Podwodnej *KNAP*, Archeologii Wojny, Starożytnego Egiptu *Kemet*. Uczelnia stwarza bardzo dobre warunki do finansowania kół naukowych. Na Uniwersytecie Warszawskim działa Rada Konsultacyjna ds. Studenckiego Ruchu Naukowego, która zgodnie z regulaminem przyznawania

dofinansowania do spraw studenckiego ruchu naukowego (załącznik do zarządzenia nr 60 Rektora UW z dnia 30 sierpnia 2016 r.) udziela dofinansowania ze środków budżetowych na realizację prowadzonych przez koła przedsięwzięć naukowych lub artystycznych. Rada wspiera finansowo projekty dotyczące: prowadzenia badań naukowych w kraju i za granicą, organizowania konferencji naukowych i sympozjów, prezentacji wyników badań na konferencjach lub warsztatach krajowych i międzynarodowych, wydawania recenzowanych publikacji i czasopism naukowych lub artystycznych. Finansowanie kół naukowych nie uwzględnia natomiast wydatków na bieżącą, statutową działalność koła. Zespół oceniający rekomenduje zatem zapewnienie kołom naukowym stałego budżetu na jego administracyjną działalność. Dodatkowo aktualne rozwiązania nie gwarantują możliwości przeprowadzania spotkań naukowych w dedykowanej kołom naukowym siedzibie. Zespół oceniający rekomenduje zapewnienie członkom kół naukowych odrębnej siedziby do prowadzenia bieżącej działalności.

Zdaniem zespołu oceniającego Uczelnia stwarza możliwości systemowego wsparcie studentów wybitnych w postaci minigrantów studenckich na projekty naukowe. Przykładowe tematy laureatów konkursu to m.in. *Wieloaspektowe badania nad monetami bizantyńskimi ze wschodniej Sycylii czy Eksperymentalno-porównawcze badania czasochłonności produkcji i wytrzymałości oraz właściwości balistycznych strzał z przełomu epoki kamienia i epoki brązu*. Studenci charakteryzujący się dobrymi wynikami w nauce i aktywnością naukową pozyskują w ten sposób fundusze na udział w szkołach letnich, kursach, kwerendach, warsztatach podnoszących kwalifikacje oraz badaniach archeologicznych. Aplikowanie w programie polega na przedstawieniu zarysu swojego projektu (w tym tematu badawczego, terminu realizacji zadania, oczekiwanych rezultatów) wraz z kosztorysem i opinią naukowego projektu. Decyzję o przyznaniu środków finansowych na realizację projektu podejmuje komisja złożona z Dziekana Wydziału Historycznego, Prodziekana Wydziału Historycznego ds. Studenckich i Doktoranckich i Zastępcy Dyrektora Instytutu Archeologii.

Zdaniem ZO PKA Uczelnia stwarza odpowiednie warunki dla aktywności studentów, takie jak: AIESEC, Akademicki Związek Sportowy, Studencki Klub Górski, Uniwersytecki Klub Alpinistyczny, Chór Kameralny Collegium Musicum UW, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA, Fundacja Universitatis Varsoviensis, Niezależne Zrzeszenie Studentów UW, Zrzeszenie Studentów Polskich Uniwersytetu Warszawskiego, Akademicka Poradnia Prawna czy Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Wysoko ocenia się działalność Biura Karier UW. Pracownicy tej jednostki organizują różnorodne warsztaty (np. *Jak właściwie ubrać się do pracy i na rozmowę rekrutacyjną*), spotkania z pracodawcami (np. *Speed Recruiting w praktyce. Jak skutecznie przejść proces rekrutacyjny w 5 minut?*), a także zapewniają studentom indywidualne doradztwo zawodowe (połączone z omówieniem CV, określeniem oczekiwań i celów zawodowych, zapoznaniem z ofertą Biura oraz wskazaniem innych miejsc wsparcia zawodowego). Rozbudowany portal Biura Karier zapewnia studentom wsparcie na rynku pracy oraz umożliwia aplikowanie na oferowane stanowiska zawodowe, takie jak koordynator projektów w dziedzinie archeologii czy pracownik wykopalisk archeologicznych.

W opinii ZO PKA władze kierunku zapewniają znaczące wsparcie w zakresie dostosowania do potrzeb różnych grup studentów, w tym osób z niepełnosprawnościami. Mechanizm racjonalnych usprawnień oferuje między innymi wsparcie studentów przez pracowników Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, Pracowni Lingwistyki Migowej oraz Centrum Pomocy Psychologicznej. Uczelnia zapewnia studentom z

niepełnosprawnościami udogodnienia w postaci: tłumacza języka migowego, asystenta osoby niepełnosprawnej, a także bezpłatnych konsultacji psychologicznych. Dodatkowym wsparciem obejmowani są studenci doświadczający objawów depresyjnych poprzez organizowanie dedykowanych im warsztatów, a także osoby niedowidzące lub słabowidzące, którym udostępniane są specjalne materiały dydaktyczne zamieszczane w Akademickiej Bibliotece Cyfrowej. Wsparciem dla osób niewidomych ułatwiającym im orientację przestrzenną jest także opracowana nowatorska mapa (obejmująca teren kampusu głównego i części Krakowskiego). Wsparcie cudzoziemców w procesie nauczania obejmuje m.in. zapewnienie miesięcznego, bezpłatnego kursu języka polskiego przed rozpoczęciem kształcenia przez lektorów Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców *Polonicum*. Dobrym zwyczajem jest organizowanie wydarzeń mających na celu zrzeszanie obcokrajowców poprzez dedykowane im wydarzenia, takie jak *Chanuka* (organizowane przez SKN Archeologii Bliskiego Wschodu *Szarkun*).

Zdaniem zespołu oceniającego Uczelnia uwzględnia sposób zgłaszania skarg i wniosków na wizytowanym kierunku. W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowej aktualne rozwiązania gwarantują mediacje pomiędzy stronami za pośrednictwem władz instytucyjnych, które mają na celu polubowne rozstrzygnięcie sporu. Jeżeli spór nie zostanie rozstrzygnięty, angażowane są władze dziekańskie. Na każdym etapie student informowany jest także o możliwości złożenia formalnej skargi i skierowania sprawy do Rzecznika Akademickiego, który rozpatruje wszelkie sprawy dotyczące członków społeczności akademickiej. Sposób zgłaszania skarg i wniosków obejmuje także możliwość zwrócenia się do członków Wydziałowej Rady Samorządu Studentów, którzy w razie zaistniałych problemów wnioskuje do kierownika jednostki dydaktycznej na poziomie Instytutu, Prodziekana ds. studenckich, Zarządu Samorządu Studentów lub Prorektora ds. studenckich.

Zdaniem ZO PKA studenci wizytowanego kierunku co do zasady uzyskują wsparcie informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Uczelnia organizuje dla studentów I roku I stopnia szkolenia biblioteczne oraz BHP. Z kolei studenci z problemami natury psychologicznej mogą uzyskać pomoc w postaci indywidualnych, bezpłatnych porad psychologicznych w Centrum Pomocy Psychologicznej UW. W Instytucie funkcjonuje rzecznik ds. przemocy seksualnej w strukturze samorządu studentów, którego zadaniem jest angażowanie się w kampanie informacyjno-edukacyjne na temat przemocy seksualnej, organizowanie spotkań ze studentami, edukowanie, a w razie zaistnienia sytuacji kierowanie zainteresowanych osób do Centrum Pomocy Psychologicznej.

Studenci wizytowanego kierunku co do zasady wykorzystują system elektroniczny Moodle do uczestniczenia w niektórych przedmiotach na studiach stacjonarnych (np. *archeologia Sycylii*, *archeologia i popkultura*) oraz niestacjonarnych (np. *historia archeologii*). Studenci zapoznawani są z instrukcją korzystania z materiałów udostępnianych zdalnie przed rozpoczęciem zajęć, a także przeszkolenie przez pracowników Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego.

ZO PKA pozytywnie ocenia motywowanie studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się za pośrednictwem stypendiów. Zgodnie z Regulaminem świadczeń dla studentów Uniwersytetu

Warszawskiego (Zarządzenie nr 142 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 1 października 2019 r.) studenci mają zapewnione stypendia socjalne, dla osób z niepełnosprawnościami, rektora, a także zapomogę. Procedura składania stypendiów przebiega w formalny sposób poprzez dostarczenie pełnej dokumentacji wraz z załącznikami do Komisji Stypendialnej (składającej się w przeważającej mierze ze studentów), która dokonuje oceny zgodności wniosków. Uczelnia stwarza warunki do uczestnictwa studentów w ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych, np. takich jak: *Konferencja Sprawozdawczej Instytutu Archeologii UW* (Warszawa, 2017), *Otar Lortkipanidze Archaeological Research Center* (Tbilisi, 2018), *Pradzieje Europy. Konferencja z okazji 90-lecia KNSA UJ w Krakowie* (Kraków, 2019). Godna uwagi jest także działalność publikacyjna studentów, m.in. w *Monumenta Archaeologica Barbarica* (2018). Dobrym zwyczajem jest włączanie studentów do projektów grantowych pracowników Instytutu, takich jak: *Na granicy światów. Obozowisko kultury magdaleńskiej w Ćmielowie, woj. świętokrzyskie*, których efektem są przygotowywane prace licencjackie oraz rozdziały w publikacjach monograficznych.

Pozytywnie opiniuje się kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się. Pracownicy administracyjni dziekanatu dokładają wszelkich starań w zapewnianiu wsparcia. Nauczyciele akademicki są obecni na konsultacjach w czasie wyznaczonych dyżurów, pozostają w kontakcie telefonicznym i e-mailowym, a także udostępniają studentom dodatkowe pomoce naukowe, m.in. w postaci prezentacji czy artykułów naukowych.

Zdaniem ZO PKA władze Wydziału wspierają organizacyjnie samorząd studentów. WRSS organizuje *Dzień Archeologa*, w ramach którego przeprowadzane są warsztaty skierowane do studentów dotyczące profesji archeologa. Przedstawiciele WRSS angażują się także we współorganizację projektu edukacyjnego *Matura z historii Instytutem Historycznym*. Pozytywnie ocenia się zapewnienie WRSS odrębnej siedziby oraz stałego wsparcia finansowego na bieżące prace od władz dziekańskich oraz Zarządu Samorządu Studentów UW, co umożliwia swobodne planowanie wydatkowania wydatków.

ZO PKA co do zasady pozytywnie ocenia systematyczność badań systemu wsparcia studentów, który prowadzony jest przy udziale studentów i obejmuje semestralną ocenę nauczyciela akademickiego, ćwiczeń terenowych oraz ćwiczeń powierzchniowych za pośrednictwem tradycyjnych, papierowych ankiet. Ocena dotyczy także wykorzystywania infrastruktury w czasie zajęć. Na temat wyników ankietyzacji studenci dowiadują się pośrednio poprzez przedstawicieli Samorządu Studentów lub bezpośrednio od określonych nauczycieli akademickich. Rekomenduje się jednak przekazywanie informacji zwrotnej na temat wyników (adresowanej do szerokiego grona studentów), a także przeprowadzanie oceny skuteczności systemu motywacyjnego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

ZO pozytywnie opiniuje wsparcie studentów w procesie uczenia się poprzez bliską współpracę z instytucjami, takimi jak: Muzeum Archeologiczne w Biskupinie czy Instytut Dziedzictwa. Wysoko

ocenia się wsparcie nauczycieli akademickich w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej, czego wyrazem jest prężna działalność Studenckich Kół Naukowych, a także sposób ich finansowania poprzez Radę Konsultacyjną. Usprawnienia wymaga jednak zapewnienie własnej siedziby licznej grupie członków koła oraz budżetu na bieżącą, administracyjną działalność. Według ZO na wizytowanym kierunku uwzględnia się systemowe wsparcie dla studentów wybitnych poprzez przeprowadzanie konkursu na tzw. minigranty studenckie. Atutem Wydziału są także różnorodne formy aktywności studentów (np. AIESEC, Akademicki Związek Sportowy, Studencki Klub Górski, Uniwersytecki Klub Alpinistyczny, Chór Kameralny Collegium Musicum UW) oraz działalność Biura Karier organizującego różnorodne warsztaty (np. *Jak właściwie ubrać się do pracy i na rozmowę rekrutacyjną*). Mocną stroną Wydziału jest oferowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień (w tym tłumacza języka migowego, asystenta osoby niepełnosprawnej, bezpłatnych konsultacji psychologicznych, zamieszczania materiałów dydaktycznych w Akademickiej Bibliotece Cyfrowej oraz opracowania innowacyjnej mapy ułatwiającej orientację przestrzenną osobom niedowidzącym). Pozytywnie ocenia się wsparcie cudzoziemców w procesie nauczania, m.in. poprzez zapewnienie kursu języka polskiego oraz organizowanie wydarzeń integrujących obcokrajowców. W opinii ZO PKA system zgłaszania przez studentów skarg i wniosków funkcjonuje sprawnie poprzez rzeczywiste mediacje ze strony Władz Instytutu, Rzecznika Akademickiego oraz Samorządu Studentów. Dobrymi rozwiązaniami są także organizowane szkolenia BHP, darmowe konsultacje psychologiczne, a w szczególności obecność funkcji rzecznika ds. przemocy seksualnej w strukturze samorządu studentów. Dobrze ocenia się wykorzystanie platformy internetowej Moodle do procesu kształcenia. Pozytywnie ocenia się motywowanie studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, m.in. za pośrednictwem włączania studentów w projekty grantowe pracowników Instytutu. Dobrą stroną jest zaangażowanie kadry naukowej wspierającej proces uczenia się, która dostarcza studentom odpowiednie materiały, stara się motywować do działalności naukowej oraz jest dostępna w czasie konsultacji i dyżurów. Wysoko ocenia się działalność samorządu studentów, organizującego wydarzenia, takie jak *Dzień Archeologa*, oraz przedstawiającego postulaty studentów władzom wydziału. Co do zasady, system ankietyzacji funkcjonuje poprzez 3 ankiety (tj. semestralną ocenę nauczyciela akademickiego, ćwiczeń terenowych oraz ćwiczeń powierzchniowych). Udoskonalenia wymaga jednak: przekazywanie informacji zwrotnej na temat wyników, a także przeprowadzanie oceny skuteczności systemu motywacyjnego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

- 1) Dobrą praktyką jest zapewnienie studentom możliwości aplikowania o finanse na indywidualne projekty naukowe za pośrednictwem tzw. minigrantów studenckich. Konkurs adresowany jest do studentów i polega na przedstawieniu zarysu swojego projektu (w tym tematu badawczego, terminu realizacji zadania, oczekiwanych rezultatów) wraz z kosztorysem i opinią naukowego projektu. Decyzję o przyznaniu środków finansowych na realizację projektu podejmuje komisja złożona z Dziekana Wydziału Historycznego, Prodziekana Wydziału Historycznego ds. Studenckich i Doktoranckich i Zastępcy Dyrektora Instytutu Archeologii.
- 2) Dobrą praktyką jest powołanie funkcji rzecznika ds. przemocy seksualnej w strukturze samorządu studentów. Student pełniący tę funkcję angażuje się w kampanie informacyjno-edukacyjne na temat przemocy seksualnej, edukuje oraz organizuje spotkania ze studentami.

3) Dobrą praktyką jest zamieszczanie materiałów dydaktycznych w Akademickiej Bibliotece Cyfrowej oraz opracowanie innowacyjnej mapy ułatwiającej orientację przestrzenną osób słabowidzących lub niedowidzących w obrębie Kampusu.

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet Warszawski prowadzący kierunek archeologia zapewnia publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji (m.in. zasady rekrutacji, przebieg procesu kształcenia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym). Większość informacji udostępniono na internetowej stronie Instytutu Archeologii UW, którego pracownicy prowadzą kierunek, a pozostałe na stronach Uczelni oraz Wydziału Historycznego, gdzie ulokowany jest Instytut. Brak jedynie łatwo dostępnych informacji na temat zakładanych efektach uczenia się. Dostępne na stronach dane zostały sformułowane w sposób czytelny i odpowiadają potrzebom różnych grup odbiorców; są też aktualne i podlegają sukcesywnej weryfikacji, a ich zakres obejmuje niezbędne zagadnienia odnoszące się do procesu kształcenia.

Za podstawowe źródło informacji o studiach na ocenianym kierunku należy uznać internetową stronę Instytutu Archeologii UW. Charakteryzuje się ona przejrzystym układem, umożliwiającym jej użytkownikom dotarcie do niezbędnych informacji dotyczących studiowania i to niezależnie od miejsca, czasu oraz sprzętu, jakim dysponuje odbiorca. Na stronie znajdują się informacje dotyczące instytutu, jego historii, struktury, jak również zakładka „Studia” odsyłająca do niezbędnych danych – rekrutacyjnych dla kandydatów oraz bogatego zasobu informacji dla osób już studiujących. W części adresowanej do kandydatów, obok zasad rekrutacji i linków odsyłających bezpośrednio do strony komisji rekrutacyjnej UW, gdzie przedstawiono szczegółowe dane naboru na studia, zamieszczono praktyczny „Poradnik dla studentów I roku”, wprowadzający w tajniki studiowania na uniwersytecie, a także listę najczęściej zadawanych pytań związanych z procesem studiowania. Z kolei w części adresowanej do osób już studiujących zamieszczono ogólną charakterystykę przebiegu studiów, dodatkowe informacje związane z odbywaniem praktyk i staży, jak też dotyczące wyjazdów w ramach programów Erasmus+ i Most oraz zasadami finansowania działań studenckich w drodze wewnętrznego konkursu organizowanego na wydziale (minigranty). Odrębnie zamieszczono zakładki dotyczące dodatkowych form studiowania – w trybie zaocznym, podyplomowym i odrębnych studiów w języku angielskim. Z kolei w zakładce „Zajęcia” zamieszczono program studiów obejmujący dokładny wykaz przedmiotów, wraz z takimi danymi, jak forma zajęć, czas trwania oraz zasady zaliczenia, jak też aktualne harmonogramy zajęć dla poszczególnych kierunków i poziomów kształcenia z podziałem na lata. Na stronie jednostki brak jednak kierunkowych efektów uczenia się. Zespół oceniający rekomenduje uzupełnienie tych danych. W odrębnej zakładce poświęconej pracownikom jednostki znajduje się również aktualny terminarz dyżurów oraz naukowa charakterystyka kadry prowadzącej zajęcia. Na stronie mieści się również zakładka „Aktualności”, która zwiera wszelkie dane o zmianach w procesie dydaktycznym, w tym o odwołanych czy przełożonych zajęciach, jak też informacje

o pozaprogramowej ofercie edukacyjnej wydziału – wykładowej i warsztatowej. Na stronie znajdują się również informacje odnoszące się do Rady Naukowej kierunku, a także Fundacji Przyjaciół Warszawskiej Archeologii, która wspiera jednostkę w różnego typu działaniach, m.in. w zakresie współpracy z otoczeniem gospodarczym.

Informacje dotyczące wszelkich form wsparcia studentów w toku studiów, pomocy dla osób z niepełnosprawnościami oraz uznawania efektów uczenia się poza systemem akademickim odnaleźć można na stronie ogólnouczelnianej. Na stronie uniwersytetu przedstawiono również perspektywy zawodowe absolwentów.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odszukania) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych Uniwersytetu Warszawskiego, w tym Wydziału i Instytutu, ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
	Zasady rekrutacji	TAK
	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
	Kierunkowe efekty uczenia się	NIE
	Aktualne programy studiów	TAK
	Sylabusy	TAK
	Kompletność sylabusów	TAK
	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
	Erasmus	TAK
	Most	TAK
	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
	Harmonogram zajęć	TAK
	Regulamin studiów	TAK
	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
	Biuro Karier	TAK
	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	TAK

Instytut Archeologii aktywny jest również w mediach społecznościowych, dzięki czemu zasięg jego oddziaływania jest szerszy. Na Facebooku jednostki zamieszczane są m.in. zapowiedzi bieżących wydarzeń, zarówno adresowanych do studentów i pracowników, jak też przedstawicieli innych

środowisk, ciekawostki archeologiczne oraz informacje o osiągnięciach naukowo-badawczych pracowników. Jednostka korzysta również z tradycyjnych gablot i tablic informacyjnych we własnej siedzibie.

Treści znajdujące się na stronie internetowej jednostki podlegają systematycznemu monitorowaniu przez dyrekcję Instytutu i pracowników administracyjnych. Wszyscy zainteresowani mogą zgłaszać uwagi dotyczące aktualności informacji dyrekcji instytutu i pracownikom sekretariatu (mailowo lub bezpośrednio), a ponadto sami pracownicy poprzez USOS mogą wprowadzać własne ogłoszenia, np. dotyczące zajęć i dyżurów. W monitorowaniu publicznego dostępu do informacji nie zapewnia się natomiast udziału studentom, o czym zainteresowani poinformowali ZO PKA w trakcie spotkania. Rekomenduje się w związku z tym wprowadzenie zasady określającej udział studentów w tego typu procedurze.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia, uwzględniając różne grupy odbiorców, zapewnia publiczny dostęp do informacji o programie studiów, realizacji procesu kształcenia na kierunku, a także o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia. Ponadto udostępnia, także za pośrednictwem mediów społecznościowych, liczne informacje dodatkowe, zarówno ułatwiające kandydatom, jak i studentom orientację w procesie studiowania, jak też w życiu naukowym i kulturalnym akademickiej społeczności. Dostępne dane są sformułowane w sposób czytelny, jak też systematycznie monitorowane i aktualizowane, ale należałoby w ten proces włączyć również studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zamieszczenie na stronie internetowej jednostki „Poradnika dla studentów I roku” oraz listy najczęściej zadawanych pytań dotyczących procesu studiowania, które ułatwiają kandydatom na studia oraz studentom rozpoczynającym edukację na uniwersytecie orientację w mechanizmach funkcjonowania uczelni i w specyfice studiów na danym kierunku.

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

System zapewnienia jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim, który prowadzi kierunek archeologia, regulują przepisy wewnętrzne zawarte w Statucie Uniwersytetu Warszawskiego (przyjęty 26 czerwca 2019) i Regulaminie Studiów UW (przyjęty 19 czerwca 2019), ale w związku z wprowadzeniem nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce również uczelniany system zapewniania jakości kształcenia ulega zmianie. Zapowiada je nowe zarządzenie Rektora UW, przyjęte

8 listopada 2019 roku, które weszło w życie z dniem 1 grudnia 2019 roku. Obecnie trwają prace dotyczące dostosowania systemu zapewniania jakości kształcenia do zmian związanych z wprowadzaniem powyższego rozporządzenia. W Instytucie Archeologii, bezpośrednio prowadzącym oceniany kierunek, do tej pory obowiązywały regulacje uszczegółowione przez Radę Wydziału i zawarte w dokumencie Zasady oraz procedury zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Historycznym, jak też wytyczne dotyczące jakości kształcenia przyjęte przez Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponieważ nowa sytuacja prawna i organizacyjna wymagała powołania i ukonstytuowania się nowych ciał kolegialnych, między innymi Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia, rad dydaktycznych i nowych zespołów działających na rzecz jakości kształcenia, w jednostce dotychczasowe zasady zapewnienia jakości kształcenia stopniowo są zastępowane nowymi.

Dotychczas nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów i kwestiami związanymi z zapewnianiem jakości kształcenia pełniła Rada Naukowa Instytutu Archeologii, za pośrednictwem Komisji Dydaktycznej, w której zakresie działania i obowiązkach było zapewnienie oraz doskonalenie jakości kształcenia (zakres działania Komisji określa regulamin dostępny na stronie jednostki). Wprowadzenie nowych regulacji prawnych poskutkowało przejęciem kompetencji Komisji Dydaktycznej IA UW przez Radę Dydaktyczną, która została powołana w styczniu bieżącego roku. Kompetencje i skład Rady opisane są w Regulaminie studiów na Uniwersytecie Warszawskim i w Statucie UW. Rada Dydaktyczna przejęła obowiązki dotychczasowej Komisji Dydaktycznej, do których należały m.in. przygotowywanie i opiniowanie zmian w programach studiów, organizacja studiów, a także ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia. Komisja Dydaktyczna współpracowała z Wydziałowym Zespołem Zapewniania Jakości Kształcenia. W skład Komisji Dydaktycznej wchodziło czterech pracowników naukowych nienależących do Dyrekcji Instytutu oraz po jednym przedstawicielu doktorantów i studentów. Kompetencje i zakres odpowiedzialności poszczególnych osób i zespołów w zakresie zapewniania jakości kształcenia, opisane w powyżej wspomnianym dokumencie wydziałowym, zostały określone w sposób przejrzysty. Przed wejściem w życie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce wszelkie decyzje odnoszące się do zmian programowych dokonywane były w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte na Uniwersytecie Warszawskim procedury. Wszelkie zmiany w zakresie procesu kształcenia na kierunku podejmowała Rada Wydziału, po zatwierdzeniu przez Komisję Dydaktyczną (w nowym porządku Radę Dydaktyczną), a obecnie senat uczelni. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte coroczną uchwałą senatu warunki i kryteria kwalifikacji dostępne na stronach jednostki oraz rekrutacji.

Bezpośredni nadzór organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, także w zakresie realizacji procedur ewaluacyjnych do końca sierpnia 2020 roku sprawuje zastępca dyrektora Instytutu Archeologii ds. Studenckich, w nowym systemie – kierownik kierunków archeologia, zaś nadzór nad studiami niestacjonarnymi pełni ich kierownik. Do zadań obu należy prowadzenie bieżących zadań związanych z prawidłowym przebiegiem procesu kształcenia, w tym nadzór nad przygotowaniem planów zajęć, systemem USOS, współpraca z Komisją Rekrutacyjną, Komisją Stypendialną, Samorządem Studenckim itp.

Komisja Dydaktyczna Instytutu Archeologii zgodnie z przyjętymi na Wydziale zasadami dokonywała systematycznego przeglądu programów studiów, ale dopiero w ostatnim roku, także pod wpływem opinii pracodawców i studentów, zdecydowano się dokonać gruntownego przekształcenia programu, jak też utworzyć anglojęzyczną wersję studiów archeologia pod nazwą Archaeology. Wcześniej przegląd programów studiów miał charakter regularny, ale wybiórczy i odnosił się do bieżących problemów związanych z procesem kształcenia (zamiana jednych przedmiotów na drugie,

zróżnicowanie ćwiczeń terenowych). Prace nad modyfikacjami programu rozpoczęto trzy lata temu. Przeprowadzono wówczas ankietę dotyczącą przeglądu programu i planu studiów roku akademickiego 2016/17 oraz wprowadzono zasady ewaluacji ćwiczeń terenowych (badań powierzchniowych i wykopaliskowych), a w efekcie rozpoczęto całościową zmianę programu, dostosowując go także do nowych warunków społeczno-gospodarczych. Prace Komisji Dydaktycznej nabrały więc charakteru planowego, systemowego, choć z pola widzenia zniknęła ocena sylabusów (znaczną dowolność zapisu przez poszczególnych pracowników). W swoich pracach Komisja (obecnie Rada) systematycznie bierze pod uwagę wyniki badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów, opinie Samorządu Studenckiego, głosy pracowników (opinie wygłaszane w trakcie zebrań jednostki), a także pracodawców (spotkania formalne, nieformalne – kontakty bezpośrednie, opinie z ocen ćwiczeń terenowych). Stosowany model jest nie tylko dostosowywany do zmieniających się warunków prawnych, ale też udoskonalany, w związku z planowanymi zmianami programu studiów na drugim stopniu oraz rozbudowywaną ofertą studiów anglojęzycznych. W obecnej formule system zapewniania jakości w znacznej mierze sprawdza się na ocenianym kierunku, ale – jak dotychczas – nie pozwolił na pełne diagnozowanie sytuacji, np. w zakresie niedomagań związanych z przygotowywaniem sylabusów i wpisywanych tam treści (znaczną rozbieżność danych zamieszczanych przez poszczególnych pracowników), w tym kryteriów zaliczania niektórych przedmiotów. Nie dostrzeżono również niekonsekwencji w programie studiów – obecności elementów obligatoryjnych, niezbędnych do ukończenia studiów, jak ćwiczenia terenowe, a pozbawionych przypisanych efektów uczenia się, na podstawie których można by weryfikować zdobyte umiejętności i kompetencje. Zaleca się w związku z tym wprowadzenie dodatkowych procedur umożliwiających ewaluację jakości kształcenia także na poziomie sylabusów i zawartych w nich danych, gdyż one odnoszą się bezpośrednio do procesu kształcenia i zawierają podstawowe informacje dla studentów. Podobnie zaleca się wprowadzenie procedur weryfikacji programu studiów pod kątem ich zgodności z zasadami ustanowionymi przez prawo o szkolnictwie wyższym (konieczność przypisania efektów uczenia się przedmiotom obligatoryjnym).

Funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi większych zastrzeżeń. Zapewniany jest bardzo dobry poziom kształcenia, ale zwraca uwagę zbyt duży odsetek studentów, którzy nie kończą studiów – na studiach I stopnia ponad 75 %, a na II stopniu – 30-50%. Są to dane z 1 października 2019 roku i obejmują także osoby, które zapisały się na studia tylko w związku pozyskaniem legitymacji studenckiej bądź z innych pozamerytorycznych powodów, ale też takie, które nie zaliczyły pierwszego roku studiów. Ponieważ na poziomie Uczelni dokonano analizy tego typu danych, a wnioski opisano w raporcie, rekomenduje się dokonanie podobnego przeglądu i weryfikacji podobnych informacji na poziomie kierunku, co może mieć przełożenie na zmiany programowe lub rekrutacyjne (obecnie zwiększono próg punktowy przyjęć kandydatów, co ma ograniczyć liczbę przyjęć osób o zbyt niskich kompetencjach).

Oceniany kierunek nie jest poddawany innej niż ocena Polskiej Komisji Akredytacyjnej zewnętrznej ocenie cyklicznej, ale przed wprowadzeniem zasadniczych zmian programowych, jakie wprowadzono od 1 października 2019 roku, nowy program był oceniany przez pracodawców z otoczenia gospodarczego. Sam kierunek natomiast jest regularnie oceniany wśród analogicznych kierunków w całej Polsce w ramach rankingu miesięcznika „Perspektywy” i od kilku lat plasuje się na pierwszym miejscu (2018, 2019). Ponadto lokuje się w czołówce kierunków rankingów międzynarodowych. Według jednego z najbardziej prestiżowych rankingów na świecie Quacquarelli Symmonds World University Ranking (QS) archeologia na Uniwersytecie Warszawskim została sklasyfikowana bardzo

wysoko – na miejscach 101-150 wśród ponad 4000 ocenianych uczelni. Został także najwyżej oceniony z 16 kierunków wykładanych na Uniwersytecie Warszawskim, a uwzględnionych w tym rankingu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium częściowo spełnione

Uzasadnienie

Na Uniwersytecie Warszawskim obowiązują formalnie przyjęte zasady rekrutacji, zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, stosowane na ocenianym kierunku – archeologia. Wszystkie wymienione elementy, składające się na proces kształcenia, zostały sformułowane w sposób przejrzysty i czytelny, wyraźnie określając kompetencje oraz zakres obowiązków poszczególnych osób i zespołów działających na rzecz ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Brak jedynie wewnętrznej kontroli nad sylabusami, których rozbieżność co do zasad prezentacji treści, stopnia uszczegółowienia, także w zakresie efektów kierunkowych, jest znaczna. Zastrzeżenia budzi też weryfikacja programu studiów pod kątem zasad prawnych (wprowadzenie elementów obligatoryjnych pozbawionych przypisanych efektów uczenia się). Oceny programu studiów są systematycznie prowadzone, w oparciu o informacje pozyskane od różnych grup interesariuszy, w tym wewnętrznych (studentów, pracowników) i zewnętrznych (pracodawców). Oceniany kierunek nie jest poddawany innej niż ocena Polskiej Komisji Akredytacyjnej zewnętrznej ocenie cyklicznej, ale o jego jakości świadczy fakt, że lokuje się na czołowych pozycjach prowadzonych w Polsce rankingów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Dopracowania wymaga wewnętrzna procedura ewaluacji sylabusów, m.in. pod kątem zawartych tam uszczegółowionych efektów kierunkowych oraz zasad zaliczania przedmiotów, jak też procedura oceny programów studiów pod kątem ich zgodności z wymogami prawa o szkolnictwie wyższym.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowało w uzasadnieniu uchwały w sprawie ostatniej oceny programowej na kierunku historia zaleceń o charakterze naprawczym. Poprzednio dokonano oceny instytucjonalnej obejmującej działalność Wydziału Historycznego w roku akademickim 2012/2013, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 5/1/2013 z dnia 12 grudnia 2013 r.).

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Przewodnicząca zespołu oceniającego

dr hab. Violetta Wróblewska

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787).
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861).
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450).
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

